

Poština plačana v gotovini

VIGRED

ŽENSKI LIST

LETO 1931

2

TABU!

TABU!

Vzemi in beri!

Nihče ne more verjeti, kaj vse je mogoče za dva dinarja, če se ne prepriča. Dobite potopise iz najoddaljenejših krajev, odkritja neznanih celin, vse pisano napeto, pa zgodovinsko resnično

Vsak zvezek ilustriran! Vsak zvezek samo 2 Din!

**Prepričajte se, pišite
upravi TABU - Ljubljana - Semeniška 2**

Od dobrega najboljšo je le.

G RITZNER- ADLER šivalni stroj in kolo

Elegantna izvedba! Najboljši material!

Pisalni

stroj

v

3

velikostih!

Na veliko!

Na malo!

G ALANTERIJA

nogavice za dame, gospode in otroke, srajce, ovratniki, **kravate**, triko-perilo, puloverji, sprehajalne palice, dežniki, nahrbtniki, ženske torbice; razne ščetke in ogledala, dišeča mila, razni **trakovi in vezene; kompletne potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, sedlarje in tapetnike.** Cepilni noži, škarje za trte, Solingen-noži in škarje itd. po najnižji ceni samo pri tvrdki

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

(Za vodo, blizu Prešernovega spomenika)

Čekovni račun štev. 12.005 - - - - Telefon štev. 2913

Cene solidne!

Postrežba točna!

A. L.:

Enrika Handel-Mazzetti.

Desetega januarja je minilo 60 let, kar je bila rojena na Dunaju deklica, ki je v času svojega razvoja, svoje rasti in pisateljskega delovanja dokazala dvoje: da ženska v svojem zvanju in delu ne zaostaja za svojimi moškimi sovrstniki in da katoliška literatura ni nazadnjaška! Baronica Enrika Handel-Mazzetti je bila to, ki je sodobno največja romanopiska nemškega jezika.

Čitateljice »Vigredi« jo poznajo iz povesti »Junakinja iz Štajra«, ki je prevod nemške »Johanna Schwertner«. (Izhajala je v »Domoljubu« 1. 1905. in izšla kot knjiga v Jugoslovanski knjigarni.)

Pisateljica je živelna najprej na Dunaju, potem v Štajru (Steyer), kateri dve mesti sta ji zaradi svojega zgodovinskega ozadja nudili bogate snovi za njeno literarno delo, obenem pa tudi za spoznavanje ljudske duše, ki jo v svojih delih mojstrsko riše.

Žal, da ne moremo našim čitateljicam pokazati docela literarnega dela jubilatke, le v velikih potezah moremo to storiti. Z izredno jasnostjo pa se prav na njenih delih vidi, kako razna gibanja v človeškem življenju prihajajo in odhajajo ter postanejo preteklost, ki pa pisatelja ovirajo ali dvigajo, ali ga puščajo v nerazumevanju njegove okolice.

Mlada leta naše pisateljice se krijejo z literarno neplodno dobo zadnjih desetletij preteklega stoletja. Leta 1900. je izšel njen prvi kulturno-zgodovinski roman »Meinrad Helmpergers denkwürdiges Jahr« (Meinrada Helmpbergerja znamenito leto). S to svojo povestjo iz 18. stoletja je stopila Handel-Mazzetti v prvo vrsto nemških romanopiscev. Sledilo je zelo osporjeno delo »Jesse und Maria«, ki je po načinu in sestavu morebiti še danes njeno najboljšo delo. Naslednja knjiga »Die arme Margaret« (Uboga Marjeta) vodi k veliki trilogiji »Stephana Schwertner« (v slovenskem prevodu »Junakinja iz Štajra«, v kateri si vse odlike pravega pisatelja podajajo roko.

Vsa imenovana tri dela imajo svojo snov iz časa protireformacije. Naslednjemu »Der deutsche Held« pa je vzeta snov iz francoskih vojsk in je v njem postavljen nadvojvodi Karlu, zmagalcu pri Aspernu, spomenik, kakršnega ni bil deležen noben vojskovodja.

Povsem iz nove dobe je dekliška povest »Ritas Briefe« (Margeritina pisma), ki se snovno skoro popolnoma krije z manjšo povestjo »Brüderlein und Schwesterlein« (Bratec in sestrica), ki pa se oba ne moreta primerjati s pisateljičinimi večjimi deli. Isto moramo reči o romanu »Ritas Vermächtnis« (Margeritina zapuščina).

Po daljšem odmoru je izšla zopet trilogija »Das Rosenwunder« (Čudež rož).

Točasno dela neutrudna pisateljica zopet na širokzasnovani trilogiji, od katere sta izšli že dve knjigi »Frau Maria« (Gospa Maria) in »Das Reformationsfest« (Praznik reformacije). Snov je vzeta iz protestantovskega Kvedlinburga v času Avgusta Močnega.

Pa v čem obstoji umetnost pisateljice? To se s par besedami ne da povedati. Jezik je vseskozi močan in nazoren; prizori so nenavadno dramatično izdelani, osebe polne življenja, časovno ozadje gledano kakor iz privida. Prav v zadnje gubice človeškega srca in v njegove najgloblje skrivnosti pogleda pisateljica. Po vseh delih se povrača, a vedno v drugačni obliki veliki tema: kako išče milost dušo preko čiste, heroične ljubezni do Boga in do človeka, vtelešeni v dekliški ali sploh ženski osebnosti. Dramatika, ki čitalca potegne za seboj, in podrobno prikazovanje kulturno-zgodovinskega ozadja sta dve glavni vrlini pisateljicinih del. Prav zato pa mora biti čitateljstvo zrelo in samostojno v sodbi.

Naše itak skromno poročilo o delu priznane pisateljice pa bi bilo še manj popolno, če bi je ne pogledale tudi kot človeka, ki je v dnu duše katoliški v svojem mišljenju, čustvovanju in dejanju. To vedo povedati zlasti tisti, ki so imeli priliko z njo osebno občevati in jo videti v njenem domačem življenju. Tam je odlična gospa prava mati svojim poslom, polna skrbi za uboge in trpeče, pa tudi polna zanimanja za vse drobne dogodke v svoji okolici in v malem mestu, kjer živi. Kakor pa je jubilentka spoštovana kot pisateljica, prav tako je tudi skromna; kakor ljubeznivo sprejme vsakega gosta, tako ob nedeljah po službi božji pri cerkvenih vratih pobira milodare za misijone.

Ne smem pa zamolčati, da je bil svojčas velik del kritike proti njej. Na prevalu prejšnjega stoletja v sedanje namreč čitateljstvo ni moglo prenesti njenega resnično realnega pisanja, pa se je kljub temu le vzdržala v prvih vrstah. Pa kaj pomeni to, če merimo njeno življensko delo po navdušenju, s katerim je bila sprejeta vsaka knjiga.

Odkar je Enrika Handel-Mazzeti stopila s svojimi literarnimi prvenci pred javnost, je preteklo 30 let. Vse življenje je uvrščevala knjigo za knjigo na knjižni trg; celotno število vseh njenih del šteje nad en milijon izvodov.

Tako je pisateljica, ki je še v polni moči pri delu, sama že priča, da se začetek in sredi njenega dela nagibljeta v zgodovino in bo njeno strnjeno delo ostalo trajna last čitateljskega sveta.

Anna Beckmann — I. P.:

In ti? . . .

Krščanska žena kot taka, predvsem pa mati kot duša in središče družine ima pravico, da je nositeljica in čuvarica življenja in hkrati tudi krščanskega življenskega oblikovanja. To je utemeljeno v njenem naravnem, od Boga ji danem ustroju. Kjerkoli je torej zvesta tej bistveni potezi svojega značaja in se da voditi visokemu kulturnemu idealu krščanskega nravnega zakona, tam more ustvariti velike in dragocene stvari. Tu mislim na zvesto, tiho ženino delo v domačem krogu in na ženski življenski poklic. Velika moč vzgleda dobre matere je pogosto postala odločilnega pomena za cele generacije. Kako je torej prav zaradi tega umevno spoštovanje, ki ga je navadno uživala žena in mati pri kulturnih narodih in neizrečeno žalostno dejstvo, da danes bolj in bolj doživljamo vprav nasprotno, četudi prav posebno v današnjem času

praznujemo »materinske dneve«, da, skoro bi rekla — forsiramo jih. Saj vsak dan takorekoč doživljamo, kako malo se v vseh ljudskih krogih ceni ženska čast in njen poklic.

Kaj pa sploh pomenja še žena in mati v naši moderno pojavljajoči se inteligenci? Zunanje življenje, kakor se nam pogosto razgalja z grozoto v gledališčih, v kinu, v knjigah, v reklamah itd., nam razkriva popačeno sliko ženske časti. Celo če izvzamemo čisto grobe izrodke, vidimo žalostno dejstvo, da v ženski gledajo samo še seksualno bitje, kateremu zavedno ali nezavedno odrekajo vrednoto osebnosti.

Gotovo so nam znana različna prizadevanja, ki se bore za te vrednote; toda meni se zdi, da imata končno le žena in dekle sami najučinkovitejše pripomočke v rokah, če se bosta kljub vsem zmedam pojmov in zmedam mode zavedali visokega stališča starih krščanskih idealov, če jima bo jasno, da morata žena in dekle sami najprej zopet imeti pravo pojmovanje o ženski časti in odgovornosti ženskega poklica. Ali niso mnoge vprav iz naših vrst zašle v tok časa, ki se ne da združiti s pravim krščanstvom? Čisto popolnoma izključeno je, da bo žena ali dekle dočakala zopetnega spoštovanja od strani drugih, če bo po svojem zunanjem nastopu, ali preveč prostaškem vedenju, ki se ne spodobi za žensko, kazala, da nima nobenega spoštovanja do sebe same.

Ne moremo dovolj poudariti, kako težko odgovornost si mati nakoplje, če svojim otrokom, posebno sinovom, ki odhajajo v življenje, ni ustvarila v srcu idealne podobe pravega čistega materinstva. Saj potem ni nič čudnega, če ti ne vedo nič o nežnem, viteškem obnašanju nasproti vsem tistim ženam, ki križajo njihovo življensko pot. Pojm o ženski časti in čistosti jim ni bil vcepljen v njihovo dušo, s tem pa se odpirajo vrata nastežaj razbrzdanemu seksualnemu nagonu.

Glede vzgoje deklic pa stojimo dandanes ob zelo, zelo težkem problemu. Številčno močan preostanek ženstva zelo odteguje možnost za mnoga mlada dekleta, da bi se udeleževala v njim najbolj lastnem poklicu kot žena in mati. V tem moramo predvsem iskati vzrok za ta žalostni lov in beganje za moškim, željo, da se na vsak način in za vsako ceno poroči. — O da bi se nam posrečilo, da bi tu vzbudile prepričanje, da je zakonska sreča kupljena na stroške dekliške čistosti in dekliške časti, in je zato vedno predrago kupljena in da bo izven zakona dekle le tam našlo pravo srčno srečo in notranje zadovoljstvo, kjer bo ostala svoji bistveni potezi žene zvesta.

Dr. Fr. Jaklič:

Odmev visoke pesmi.

I.

Bog je Resnica. Mi ljudje je pa ne moremo cele hkrati spoznati, ampak le v njenih odsvitih, v končnih resnicah, kakršne dan za dnem dojema naš razum.

Bog je pa tudi Ljubezen. Sv. Janez je to še posebe zapisal. Kakor se nam božja Resnica javlja po nešteto končnih resnicah, tako se nam tudi neskončna božja Ljubezen dan za dnem javlja po raznih vrstah ljubezni, katere doživlja in sprejema naše srce: ljubezen do Boga, ljubezen do bližnjega sploh, ljubezen do trpečih, ljubezen do lepote in dobrote, ljubezen do

očeta in matere, ljubezen do bratov in sester, do sorodnikov itd. Vse te raznolike ljubezni so kot svetli in topli žarki, ki prihajajo iz Boga, ki je solnce ljubezni, ter ogrevajo in oveseljujejo našo dušo.

Človek je lačen in žejen ljubezni. Kako bi tudi ne bil, saj je naša duša podoba božja, Bog je pa Ljubezen; tri božje osebe se po medsebojnem neprestanem spoznavanju neprestano ljubijo in so v tej ljubezni neskončno srečne.

Kaj pa spada k ljubezni? Kdaj se more govoriti o njej?

K ljubezni spada najprej nagnjenje do nekoga. Ni pa še vselej tam ljubezen, če ima kdo koga rad. Mlade duše morajo med tem dvojnimi dobro razlikovati. Tudi zver ima n. pr. rada svoj plen, tudi grabežljivi volk ima nepremagljivo nagnjenje do bele ovce, ko s plamtečimi očmi gleda nanjo. A to ni ljubezen, marveč sebičnost, ki ima oči obrnjene le na lastno korist in uživanje. K ljubezni marveč nujno spada dobrohotnost do bližnjega, v kateri je vključena pozaba na samega sebe. Kdor zares ljubi, hoče ljubljeni osebi neprestano dajati, deliti ji dobrote in sprejemati žrtve zanjo. Noben dar in nobena žrtev mu nista dovolj lep in dostojen izraz notranjih čuvstev, za ljubljeno bitje bi rad živel, delal in trpel, samega sebe bi ji rad dal. To je prava ljubezen. Najlepše jo občudujemo v Bogu, ki je stvari zgolj iz nesebične ljubezni poklical v bivanje, nam ljudem jo je pa po svojem lastnem Sinu še toliko bolj vidno prikazal in dokazal.

Nekaj plemenitega, velikega in silnega je ljubezen.

II.

Od vseh vrst ljubezni, ne izvzemši niti ljubezni očeta in matere do otroka, je pa zaročna in poročna ljubezen najsilnejša in najgloblja, najlepši in najznačilnejši odsev božje ljubezni je. Sveti Duh jo v sv. pismu večkrat porabi, da ob njej ponazori ljubezen božjo do človeštva, ljubezen Boga do izvoljenega izraelskega ljudstva, ljubezen Kristusa do cerkve in ljubezen božjo do sleherne človeške duše. Najbolj izrazita taka primera je v Salomonovi Visoki pesmi. Kako hrepeni v njej ženin po nevesti in nevesta po zeninu! Eden opeva dušno in telesno lepoto drugega, priroda jima mora posoditi najlepše prisposode, da si ob njih in z njim dopovedujeta svojo ljubezen.

»Moj ljubi je kot šopek mire, ko ciprov grozd iz vinograda.«

»Kako lepa si, prijateljica moja! Tvoje oči so golobje oči.«

»Jaz sem cvetica v Saronu in roža na planjavi. Kakor jablana med gozdnim drevjem, tako je moj ljubi med tovariši. Obdajte me s cveticami in jabolki, ker od ljubezni medlim. Vstala bom in obhodila mesto, po ulicah in cestah bom iskala njega, ki ga ljubi moja duša.«

Itd. Vsa Visoka pesem, ta dragulj svetopisemskega pesništva, ponazoruje in dopoveduje z vedno novimi izrazi in primerami ob zaročni, oziroma poročni ljubezni, ljubezen božjo do človeštva in do vsake duše. Ne druge, marveč prav to ljubezen vzame Sveti Duh za ponazorilo; torej ima zaročna in poročna ljubezen najbolj svojske znake in lastnosti božje ljubezni.

Ali ko n. pr. sv. Pavel zakliče: »Možje, ljubite svoje žene, kot tudi Kristus ljubi svojo Cerkev!« — Ko torej tudi apostol, ki je vse življenje ostal neporočen, vidi ravno v zakonski ljubezni podobo Kristusove ljubezni do Cerkve: ali ne stopi ob teh besedah vsa vzvišenost in veličina zakonske ljubezni in zakona hipno pred naše oči?

III.

Zakaj pa je zaročna in poročna ljubezen nekaj tako veličastnega? Zakaj je zakonska ljubezen res višek ljubezni?

V tej ljubezni se poročenca dajeta vsega in brez pridržka drug drugemu. Eden postane drugemu središče življenja, mišljenja in čustvovanja, hrepenjenja in upanja. Eden živi za drugega, prav kot poje nevesta v Visoki pesmi: »Moj ljubi je moj in njegova sem jaz.«

Nobena zemška vez in skupnost ni tako izrečno in izključno zgrajena na dajanju enega drugemu, kot je zakonska ljubezen. Prijateljstvo je n. pr. zgrajeno na podobnosti mišljenja in stremljenja, morebiti tudi na skupnosti v usodah življenja. Razmerje staršev do otrok se mora graditi na skrbi za otroke in na njihovi vzgoji, razmerje otrok do staršev pa na spoštovanju in pokorščini. Seveda je tudi v prijateljstvu in v razmerju med starši in otroki vključena ljubezen; a ona ni njuno jedro, ni njuna vez in njuna podlaga. V zaročni in poročni ljubezni gledata zaročenca, oziroma poročenca, eden na drugega; tu je le dvoje: jaz in ti; v vseh drugih vrstah ljubezni pa gledajo njihovi udeleženci na nek drug skupen cilj, torej na nekaj tretjega.

In prav zato pride pri zakonski ljubezni tudi telesnost v poštev, ker se zakonska vsega, vso svojo osebnost, svojo dušo in svoje telo dajeta eden drugemu. Kar najbolj se pa dati drugemu, to je višek ljubezni.

Že iz tega svojstva zakonske ljubezni pa sledita njeni nadaljnji dve lastnosti: izključnost in trajnost.

Če je namreč zakonska ljubezen popolno dajanje, je možna le med enim možem in med eno ženo. Mnogoženstvo je torej že po naravi zakonske ljubezni nemožno, ker ji je naravnost protivno. Zato je Bog že v raju postavil zakon kot zvezo med enim možem in eno ženo: »Zato bo človek zapustil očeta in mater in se bo držal svoje žene; in bosta dva v enem mesu.«

In če je zakonska ljubezen res popolno dajanje zakonskih enega drugemu, njuna zveza ne more biti omejena na določen čas, ne more se preklicati, ampak mora biti trajna, dosmrtna. Razporeka torej ruši bistvo zakonske ljubezni.

Zdaj pa nekaj velevažnega in prelepega, na kar je že mislec Platon opozoril v svojem spisu Phaidrosu!

Ljubezen med ženinom in nevesto, ki je začetek zakonske ljubezni in ima vse njene znake, se v vsakdanjem naziranju in govorjenju večkrat smeši kot neka opojnost, neka zamegljenost duše, ki k sreči le nekaj časa traja, pa mora preiti, ker se zaročenca, oziroma poročenca, šele potem, ko se je ta, prva, močna ljubezen ohladila, spoznata do dna, v vsej resničnosti in jasnosti.

Kako pa to, da bi Bog, stvarnik človeške narave, ženinu in nevesti prav v tistem času, ko razmišljata o prevažni zvezi, ki bo trajala skozi vse njuno življenje, odvzel pravilno presojanje in pravo spoznanje ter ju zamotal v prevaro in laž, kateri naj sledi šele polagoma izreznjenje in — razočaranje? Ali bi to ne bilo kruto od Boga, ki je neskočno moder in dober ter nujno sovraži vsako laž in prevaro?

Da kruto bi bilo to. Pa saj ni tako!

Zaročna in prva poročna ljubezen ne zamegli spoznanja, ne moti se in ne vara, ampak ona edina omogoči in da pravo spoznanje ljubljene osebe. V luči te ljubezni zaročenca in poročenca zagledata eden drugega v vsej globini in jasnosti in ne obtičita na zunanostih in malenkostih, kot se to zgodi v hladnem in treznem motrenju. Vsak človek je od Boga zamišljen

in ustvarjen kot ravno tako in tako bitje, kot takšna in ne drugačna osebnost. Vsaka človeška osebnost je obdana od čara svoje posebnosti, svoje svojstvenosti, katero je zamislil in proizvedel sam Bog. In zaročna ter prva poročna ljubezen dojamе — včasih bliskovito, že ob prvem srečanju — to svojstvenost ljubljene osebe do dna in v vsej jasnosti. Kolik dogodek!

Spoznanje v svitu zaročne in poročne ljubezni, ko je najsilnejše zagorela, je torej najgloblje spoznanje. Zato naj poročencema neprestano sveti skozi življenje! Naj si ga za nobeno ceno ne dasta pozneje otemniti! Čar človeške osebnosti obdaja sicer nešteto malenkostnih zunanosti, tudi slabosti; a treba je pogledati in gledati skozi in ne se jim dati prevariti. Bog spoznava tudi naso zunanost, tudi naše zunanje malenkosti; a on gleda dalje, do dna našega bistva. To je pravo spoznanje. In v zanosu zakonske ljubezni ga je človek deležen.

Ko torej pozneje obdaja zakonska vedno več malenkosti, ko se zgošča okrog njiju vsakdanjost, s svojimi skrbmi, si morata z naporom volje ohranjovati to spoznanje prve ljubezni. Težavno je večkrat, gledati zakonskega druga oziroma zakonsko družico še vedno v onem blesku. To je le potem možno, če skrbita, da je njuna ljubezen kar najbolj poduhovljena. Pa saj se je tudi za pravi pojem o Bogu, za vedno svežo ljubezen do Jezusa treba neprestano boriti, ko toliko drugih, motečih vtisov sili v nas!

Bistvena sestavina zaročne in zakonske ljubezni je tudi spoštovanje. Čim večje je, tem večja je ljubezen, in obratno: čim resničnejša je ljubezen, tem večje spoštovanje pred ljubljeno osebo vključuje. Ko pa sredi vsakdanjega življenja tudi človeške slabosti stopajo na dan ter se v najrazličnejših oblikah očitujejo in uveljavljajo: takrat začne padati spoštovanje pred možem, oziroma pred ženo, in začela bo pojmati tudi ljubezen, če ne bo volja, ki mora pri ljubezni biti še bolj udeležena kot pa slepo čustvo, odločno zavzdignila svojega klica ter opozorila na človeško veličino, ki je pod temi malenkostmi in slabostmi zakrita ter nima dovolj prilike, da bi se pokazala in uveljavila na zunaj. Čim dalj bosta zakonska skupaj živela, tem več lepega in plemenitega bosta opazila eden na drugem, saj sta njuni duši podobi božji. Pogosto, vsak dan in vsako uro pa morata obnavljati sklep ljubezni in ga izvajati. Niti dolžnosti poklica in tudi domače skrbi ne smejo potisniti v ozadje zavesti, kakšen dar jima je Bog podelil.

IV.

Ker je zakonska ljubezen najpopolnejše dajanje lastne osebnosti zakonskemu sodruhu, je Bog tudi duševnost moža in žene napravil tako različni, da se lepo dopolnjujeta; le ta njuna različnost torej omogoči njuno dajanje oziroma sprejemanje celotne osebnosti. Kako zelo se moška in ženska duševnost razlikujeta, nam najboljše pokažejo svetniki: moške svetniške osebnosti gredo po potu proti Bogu in proti nebesom, ki je navadno zelo različen od pota, po katerem hodijo svetniške ženske.

Mož ima ne le po telesu, ampak tudi po duši večje sile. Žena gleda nanj kot na junaka, ga ceni in občuduje. On pa zanjo dela in ceni njene izredne srčne odlike. Žena se oklepa moža in zaradi njega vse zapusti. Mož pa potrebuje pomirjajočega in laskavega se vpliva žene, ki skrbi za družino in dom in ki ga zna v težkih urah tolažiti in okrepčati.

Ker se torej moška in ženska osebnost tako dopolnjujeta, da šele iz obeh nastane popolna enota, začuti doraščajoči človek hrepeneč nemir v svoji duši in bi rad izpopolnil praznoto, ki jo čedalje bolj čuti v sebi. »Človeku ni dobro,

samemu biti.« je sam Bog dejal. Po božji nameri je torej splošnost ljudi poklicana v zakon. Oni, ki se zaradi naravnih vzrokov ne poročijo, bodo vedno občutili to praznoto v sebi, ako je ne izpolnijo s požrtvovalnim delom za bližnjega. So pa seveda višji poklici, kateri zahtevajo nedeljenost srca; to so zlasti duhovski in redovniški poklic, pa tudi nekateri drugi. Taki višji poklici naravnavaajo srce in njegovo težnjo ter zahtevo po ljubezni na najvišjo ljubezen, na Boga. Njih srce potem dojema ljubezen, ki je vsa oplemenitena in poduhovljena. Zato je deviški stan, prostovoljno izbran zaradi Boga, še vse lepši in bolj vzvišen ko zakonski.

Iz tega pa ne sledi, da bi bil zakonski stan nekaj nepopolnega. Dekle, vzgojeno v samostanu, vidi večkrat v poroki nekaj odpad od visokega cilja in neko druženje s svetom, ki je Bogu sovražen ali pa vsaj tuj. Zato se take osebe večkrat začno versko zanemarjati. Njih naziranje je pa napačno in njih versko ohlajanje neutemeljeno, saj pravi sv. Cerkev v molitvi poročne maše, da naj poročenca Gospoda poslej še tem bolj iz srca poveljučujeta. Zanju bo poslej lepo veljalo Jezusovo zagotovilo: »Kjer sta dva zbrana v mojem imenu, sem jaz sredi med njima. Ali ni značilna ona stara katoliška molitev: »O Gospod, naš Bog, ki si ustvaril človeka čistega in brez madeža, pa si vendar hotel, da se po skrivnosti ljubezni eden iz drugega rodijo...?«

Že ljubezen med zaročencema, ako je res prava ljubezen, nepopisno blažilno vpliva nanju. V pravi ljubezni je vedno vključeno tudi viteštvo; človek postane v njej bolj nežen, pa tudi bolj čist; ona dviga človeka do samoodpovedi, ki doprinaša tudi največje žrtve in sunkoma zakoprni tudi po najvišjih krepostnih dejanjih.

V.

Iz zakonske skupnosti nastane novo bitje z neumrjočo dušo, katera bo spoznala in ljubila Boga; božja podoba bo torej v zakonski skupnosti vnovič in vnovič uresničena. Otrok je prvi smoter zakona.

Kolik zločin je torej, bitje, katero bi po božji nameri moralo začeti bivati, pahniti nazaj v večno in nepreklicno nebitje!

Rojstvo otrok je prvi in poglobitni smoter zakona. Ni pa njegov edini smisel, kot zmotno trdijo protestantje. Iz njih naziranja bi namreč sledilo, da sme tudi divji, prešuštni zakon, iz katerega se rodijo otroci, zase tirjati vse spoštovanje, katero imamo do poštenega zakona; po njih naziranju bi bili tudi oni junaški zakonci, ki so se odrekli svojim pravicam ter živeli vzdržno ko brat in sestra, vredni graje, ne pohvale.

Ne, marveč poglobitni smisel zakona je ta, da se dve ljubeči bitji brez pridržka dajeta eden drugemu, se medsebojno dopolnjujeta ter skrbita za duhovni napredek.

In ta smisel je v vsej celoti uresničen tudi v zakonu, iz katerega se ni rodil noben otrok. Docela napačno je torej mnenje, da je zakon brez otrok nekaj zgrešenega in da bi bilo bolje, če bi se ne bil sklenil. Saj duhovna rodovitnost takega zakona daleko odtehta primanjkljaj telesne rodovitnosti. Bog tudi ljubi človeško dušo z ljubeznijo, ki je le duhovno rodovitna. Zakonska naj se tudi v tem slučaju mirno zaneseta na modrost in ljubezen božje pravičnosti in naj se radujeta medsebojne ljubezni, ki ju prelepo dopolnjuje in združuje v enoto in celoto, v čudovit spev božje dobrote.

V zakonu, ki je pa po človeškem naziranju postal nesrečen, je Bog trpečemu zakonskemu drugu naložil še posebno življensko nalogo, ki je morda težka, pa zato še tembolj lepa, le spoznati in izvajati jo mora prav. Koliko svetnikov in svetnic je ravno iz takih zakonov izšlo! Saj komur naloži Bog križ — vsak človek ga nosi, le da so eni bolj vidni, drugi pa manj — temu

daje tudi dovolj milosti in pomoči, da ga zmore, hkrati mu pa drugje nadomesti, kar mu je na eni strani vzel. Zakonska ljubezen se pa naj v tem slučaju spremeni v ljubezen do nesrečnega bližnjega ter naj s potrpežljivostjo in z molitvijo išče dušne sreče zakonskega sodruga, kateremu se je zatemnilo spoznanje, ali mu je pa oslabela moč volje. Takrat bo ljubezen trpečega zakonskega ne odmev Salomonove Visoke pešmi, ampak bo odsev ljubezni Jezusa, včlovečenega Boga, ki je trpel za nesrečne ljudi ter nas s svojimi ranami ozdravil; podobna bo ljubezni Dobrega pastirja, ki gre tudi skozi trnje za izgubljeno ovco, katera ga ne mara in beži pred njim, on je pa ne zapusti, ampak jo preutrudi s svojo skrbjo, krotkostjo, potrpežljivostjo in nežnostjo.

Pierre l'Ermite — J. P.:

Brezdanja globina ljubezni . . .

Večina tistih, katere je v življenju zadela kaka katastrofa, žive v neki mrzlici, v neki izumetničenosti, v neki vedno naprej trajajoči omotici. Pogledajte jih tiste može, . . . tiste ženske: materielna eksistenca, denar, služba, zabave, časti, to je njihova glavna skrb. — O kakšno hišo si zidajo! . . . Kakšno sijajno službo so dobili! Kakšen čudovit voz so si kupili! . . . Kakšno premoženje v banki! . . . Kako mirni in srečni bodo sedaj! . . . Da — toda jutri že leže, prisiljeno položeni v ozko rakev, mrtvi, nekaj čevljev pod zemljo . . . Čemu torej vse to? — — —

Kljub temu pa občutijo vsi oni, ki v življenski omotici le še nekoliko pomislijo, dih brezdanje globine, h kateri plovejo brez izjeme vsi boleštni valovi človeškega oceana. Morda bodo to občutili vpricho milijard brezčutnih, molčočih zvezd, ki nas zro z neba . . . Kaj je pač mogočega za to neskončnostjo? . . . Ali se bo to zgodilo na obali brezmejnega morja? . . . Ali pa ob smrtni postelji dragega nam bitja, ki nas bo zapustilo kljub denarju in znanosti in kateremu ne bomo mogli pomagati. Kam bo odšlo? Mogoče bomo tudi to občutili v nas samih, ko v večernih urah ne bomo mogli zatisniti očesa in bomo v tihoti, ki obvladuje stvarstvo, slišali na svojih blazinah lahke srčne utripe . . ., ki bodo nekoč utihnili . . . In kaj potem? Vedno to: kaj potem? Kdo sem jaz? Kam grem? Vse to je dih, ki nas spominja na brezdanjo globino.

Ob gotovih letnih časih začutimo ta dih še močnejši, dotakne se nas neposredno. Vprav čas okrog božiča je tak. Eno krivdo, ki so jo nekoč zagrešili naši prastarši, plačujemo mi s solzami in krvjo. Naši prastarši so v lastnih rokah držali srečo svojemu rodu. Gorje nam! . . . To srečo so zapravili. In mi smo otroci dediči. Dragocena posoda, v kateri je bila luč, se je razbila in tema se je razlila po vsej zemlji. Noč, to je kraljestvo nevednosti in dežela greha. Tipaje se je plazilo človeštvo ob zidovih razvalin v tej noči naprej, ranjeno, boječ se . . . Baal, Moloh, Venus, bik Apis, Merkur . . .

Ker človeštvo ni več videlo Boga, si je na njegovo mesto postavilo grozoto in popačenost. Skozi tisočletja je gospodovala sila. In k bolešnemu kesanju se je pridružila še bolečina, ki jo je zahtevala, izmislila in poiskala človeška zloba . . . suženjstvo . . . trpinčenje, kar povzroča še tisočkrat bridkejšo smrt. Moriti! Moriti! se je glasila beseda, ki je zakraljevala na zemlji. Telo . . . dušo moriti . . . Moriti, da bi imeli jesti . . . moriti, da bi se branili . . .

moriti iz maščevanja! Moriti zaradi zabave!... Da, našli so zabavo v tem, če so videli hropsti svojega človeškega brata strtega na tleh brez moči... Neki faraon si je pridržal to delo, da sam z lastno roko iztakne oči mladim vojnim ujetnikom... In to se je zgodilo v Egiptu, v deželi, kjer je vladala luč! In da bi postal svetovno znan, se je dal naslikati na reliefih templja v Tebah. Tako on in nešteto drugih. Tu in tam nekaj svetlih žarkov kot bliski v temni noči. Neki Sokrates, neki Plato sta kljub temu zatrjevala, da je duša nesmrtna. Ni bilo mogoče misliti, da je tisti večni Umetnik, ki je ustvaril cvetlice in materina srca, mogel ustvariti tudi tako pošastno človeštvo... Nekaj nekje se je moralo zgoditi... Pa kaj? — In tedaj je bila zopet noč in nova groza. Strašni kriki žalosti in obupa so se razlegali skozi stoletja in tožili o razočaranju življenja in največji ironiji stvarstva. Brutus si je vzel življenje z besedami: »Mladost, ti si samo prazna beseda!« In gromu podobna silna prošnja se je izvila v globini trpečega človeštva: »Nebo jeze in krvi, odpri se in prikaže naj se Odrašenik!«

Prihod tega Odrašenika je vse neizmerno božično veselje, katerega dobroto uživamo mi topi ljudje. Slepci bodo spregledali... Človeštvo bo razumelo, žeja po ljubezni bo utolažena, bolnik, ki ga nenadoma obišče trpljenje bo vedel, čemu trpi. Umirajočemu, ki z grozoto opazi, da je ob robu prepada, bo skrivnosa poln ocean zakril pajčolan in kriknil bo: »Nebesa! Nebesa! kot so nekoč vzklikali mornarji Kolumbovi: Zemlja! Zemlja!

Gotovo žalosti že tu na zemlji ni konca. Zviti, zavrženi angel ima še oblast, da nam zmeša razum, umaže srce in ga zakrke v sovraštvo. Toda v gigantskem boju je podlegel, ker je zvezda prodrla zidove noči, ker je zdaj med nami luč. Lahko divja sovraštvo, lahko se posmehuje, preganja, toda nikdar in nikoli več ne bo kdaj ugasnila luč. Ta zvezda je dokaz, da je Bog med nami... da vse vidi, da bo sodil pravično... da bo obrisal vsako solzo... Zato je sveta noč resnično božja noč, ... noč vesoljne rešitve. Ne bosta samo neki Sokrates ali Plato, ta edina, izgublajoča se v neizmerni množici, ne, celo človeštvo bo občutilo dih brezdanih globin. Zdaj je v resnici brezdanja globina ljubezni. Večni je privolil v nečuveno in najvišjo Žrtev, v Žrtev, ki večja sploh biti ne more. Beseda je meso postala, najčistejši Duh, Najvišji postane eden izmed nas... najbolj ubog, največjega usmiljenja vreden. Lisice imajo svoje brloge, on pa nima kamena, kamor bi položil svojo glavo, Herodovi vojaki pomore otroke v celi pokrajini, da bi umorili tudi njega. — — —

Tak dokaz ljubezni mora človeški razum pretresti do dna. Kristjan bo bo padel na kolena: »O duša moja moli in molči!...«

Ksaver Meško:

Človekova večerna pesem.

Moj Bog,

*vseh mojih poti Ti poslednji cilj,
Ti moje vse,
nemirno in nemirneje vseodilj
mi v Te drhti srce.*

*Ves svet mi sreče dati mogel ni
in ne miru.*

*Popolnik sem. Moj dom, moj Oče Ti —
zdaj k Tebi grem domu.*

Storite svojo dolžnost, širite Digred med svojimi prijateljicami!

Gospodovo darovanje ali Marijino čiščenje. (Marij. darovanje je 21. novembra ne v svečnici!)

Janez Pucelj:

Na svečnico.

*Svečo mi prižgi, o mati,
za spomin na svečnico;
pred podobo jo postavi
naše ljubljene Gospe!*

*Pa pomoli zame, mati,
da gorelo bi srce
vedno mi v ljubezni novi
do preljubljene Gospe!*

Zvesta do konca.

Roman.

(Nadaljevanje.)

Ni bilo odgovora. Pač pa je šavsnila Brunetta po njenem krilu. Spet je zaklicala:

»No, Villard!«

Velik molk se je rušil nanjo.

Dragica je bila stopila v hlev. Prikazala se je sedaj bleda in od groze razprtih oči. Mati je videla, da se trese kot list na drevesu. Stekla je in stopila čez prag, ki je čezenj puhtela toplota živine. In prav zadaj ob zadnjih jasljih je zagledala svojega moža. Ležal je iztegnjen na stelji. Počival je na boku in zdelo se je, da spi. Sklonila se je nadenj in ga vpraševala z otroškim glasom:

»Villard, bolan si . . . Čakaj, pomoremo ti, revež.«

A še preden se ga je dotaknila, je zagledala na slami kri. Še bolj se je sklonila. Ni mogla vzkrikniti. Groza jo je dušila in noge so ji klecale. Z vsemi silami ga je potegnila za obleko. Počasi se je prevalil, a bil je trd ko plošč. Tedaj je zapazila v višini srca rano, ki je bila iz nje iztekla kri, sedaj strjena in črnikasta. Poleg pa je Calot pozibaval svojo težko glavo. Mati je pogledala na njegov levi rog. Prav na koncu so se mu blestele rdeče kapljice.

»Ah, vražja žival! Ti si ga pobodla!« je zajokala.

Pohitela je iz hleva iskat pomoči. Klicala je Dragico. Ko je ni bilo, je vedela, da se je bila vrnila v Rieux. Šla je po zdravnika Remy-ja.

V hiši se je stari Villard ob ognju igral z Nonotjem. Ni bil slišal ničesar, ker je bil zelo nagluščen. Čudil se je le, da se sin tako dolgo mudi na polju. Malček ga je jezdil zdaj na enem, zdaj na drugem kolenu, Vona in Tina pa sta se igrali v sobi. Pa je rekel svoji snahi:

»Nič ne skrbi. Nič se ni prismojilo . . .«

Pogledala je starca golih vek in Nonotja, ki mu je jezik silil med ustne ter je ploskal v roke. Prijela je otroka prav narahlo za roko, mu dala kos sladkorja ter ga zaklenila s sestricama v sobo.

Stari oče se je začudil.

»Lahko bi ga bila pustila. Nič me ne utruja.«

Udušila je presunljiv krik, ki se ji je hotel iztrgati prav iz dna srca. Stisnila je zobe in se vrnila v hlev.

Našla je Villarda v isti legi, kot ga je bila pustila. Položila je njegove roke v svoje, kakor da bi jih mogla ogreti in napraviti spet voljne. Oči so mu ostajale napol odprte. Prihajal je iz njih moten blesk stekla brez luči. Pokleknila je k njemu:

»Potrpi. Dragica je šla po pomoč.«

Poskusila je telo dvigniti, a bilo je težje nego skala.

»Saj vendar svoje žene ne boš zapustil?« je stokala. »Kaj naj počnem sama?«

Pomalem je začela grizti v njej in jo trgati gotovost nesreče. A še se je otepala. Počasna vročina ji je sušila grlo. Dolgo je tako čepela. Brunetta je od časa do časa lajala in vsakokrat zamolko zategnila ter pri tem visoko iztegnila glavo.

Voz je prispel na dvorišče in gospod Remy je vstopil v hlev. Dejal je naglas:

»Dragica, odpeljite mater. Pomogli bomo očetu.«

Z enim samim pogledom je bil spoznal, da je konec. Spotoma je bila Dragica raztrosila novico o nesreči. Prihajali so možje in žene. Courteux

je prišel prvi. Zakaj stanoval je nedaleč od tam na Grangerie. Bil je kmet srednjih let. Dvignil je svoji trdi roki:

»Zdi se mi, da je pri kraju.«

Gospod Remy mu je ukazal, naj molči. Dragica je venomer molila. Podpirala jo je Clémentina Queyroiix, hčerka čevljarja iz Lascauda. Zupnik je moral priti vsak čas, a bil je baš pri deseti maši.

Oglasil se je globoki glas Rémyjev.

»Pripraviti je treba posteljo.«

Štirje možje so dvignili mrliča. Nato so ga položili na posteljo. Stari Villard je ihtel:

»Ranjen je, revež...«

Rémy pa je dejal materi:

»Ne preostaja drugega: molite.«

Ni zakričala ob tej besedi. Potegnila je predal iz omare, ter iz njega vzela veliko svečo izza svečnice ter jo prižgala ob ognju. Pokrižala je z njo svojega moža po prsih kakor storiš s kruhom, preden ga daš v peč.

Dragica je zaprla oknice. Ob pojemajočem plamenu sveče so drhtele stene, ko da tudi hiša žaluje.

Nato pa je mati začela sunkoma kričati kakor plamen, ki liže visoko, usahne in se spet dvigne.

»To ni prav... Taka nesreča, ko smo bili pri maši.«

Dragica je prosila:

»Ne govorite tako, mati, prosim Vas!«

Stari Villard se je približal sinovemu truplu in solze so mu drčale v brado. Tresel se je in ves trd ni mogel govoriti.

Mati je za hip umolknila. Potem je znova začela:

»Pa je zares mrtev, gospod! Davi je vstal, tako krepak, tako pogumen za delo! Ničesar se ni bal, ne mraza ne solnca. Tako je bil zdrav kakor kleno zrno dobre pšenice.«

In kakor da bi ga mogla priklicati s postelje, ga iztrgati smrti, ga je poklicala in v tem kriku se ji je trgalo srce. Padla je in udarila s čelom ob vzglavje. Iz grla pa ji je prihajalo le globoko hropenje.

Dragica je klečala ob Clémentini Queyroiixjevi in govorila molitev, ki gre do neba:

»Iz globočine kličem k tebi, Gospod! Gospod usliši mojo molitev!«

In slišati je bilo le troje otrok, ki so jokali za vrati.

Ko je končala svojo molitev, ki jo je pretresalo ihtenje, je zavladal molk.

II.

Odnegli so Villarda na pokopališče, ki dremlje v varstvu merovinškega križa ob zvoniku, katerega senca se suče v solncu vsakega letnega časa.

Osem mož, kmetov, vrlih kopačev in koscev, ga je pospremilo k zadnjemu počitku. Ko so ga spuščali v jamo, je drhtel glas zvona do polj, ki je na njih delal dotlej.

Na Genettovini je bila nato pojedina, med katero so proslavljali rajnega, kot je navada, na resen in domač način ob isti česnjevi mizi, ki se je bil nanjo sam naslanjal s komolci toliko večerov pod težo poštene utrujenosti.

Vse je poznalo Villarda, odkritega in veselega moža. Oči so mu gledale naravnost, ramena so mu bila močna in roke silne. Pridno se je otepal z delom in zdelo se je, da mu napor ni težava in delo igraka. Rad je tudi dobro storil in beseda mu je bila prijetna. Delo ga je venomer priganjalo, zato ni bil mnogo doma, kjer je lepo izhajal z ženo, svojim starim, svojimi

malimi. Niso prazen nič solze za možmi takega kova. Da, prav, da jokamo! Takih mož po potih in poljih francoske zemlje zlepa ne bomo srečali!

Mati se je bila zaprla v izbo. Dejala je bila:

»Tako je, ko da znotraj krvavim. Če govorim, bi morala kričati, pa ne morem več. Ležati moram.«

Na postelji je imela zaprte oči v somraku priprtih oknic.

Dragica je stregla pri sedmini. Držala se je pokonci ko čudež božji. Pač se je pojavila sivina v rožni in mlečni polti njenega drobnega obraza. A hotela je obdržati čast in red hiše. Pazila je na vse. Poskrbela je, da so Tina, Vona in Notot dobili obleke iz črnega ševiota.

V spremstvu starega očeta in Brunette, ki ji je gobec bil sajasto črn in je dvigala svoje lepe oči kot dvoje kapelj pohlevnega ognja, je pritrdila kos črnega blaga na vsak slamnat panj v sadovnjaku ter pri tem potihem mrmrala običajne besede:

»Čebele, gospodar je umrl,
prinašam vam žalost temno...«

Sorodniki in prijatelji so odšli. In zdelo se je, da pri belem dnevu ura udarja tako na glas kot sredi noči.

III.

Prihajala je pomlad. Žive meje so se belile in zelenele. Zemlja je klicala na delo krepke fante in vrla dekleta. Zakaj kot zelene megle so se širila žita in so se raztezale goste trave travnikov. Na obzorju se je prikazovalo in se poigravalo vedno mlado in lepo upanje.

Na Genettovini pa je čutila mati srce prazno in telo brez moči. Bila je slabega zdravja in če je pogosto delala bolj, nego bi bila zmogla, jo je tiral za sabo možev pogum.

Prišla je cvetna nedelja. V polje so vtikali blagoslovljene vejice, da čuvajo bodočo žetev. Povsod so zelo hiteli. Videl si poslednje orače, zakaj dolgo deževje je bilo zakasnilo sajenje krompirja. Na gruntu pa se je bil zmedel mirni in redni tek dela po smrti Villardovi. Dragica je pokladala živini, jo vodila na polje, pripravljala jed, mesila kruh, čuvala malčke. In nikdar ni bilo konca z urejevanjem po hiši. Zakaj mati je tičala ob ognjišču, roke je imela prekrizane na kolenih, negibna je vzdihovala poleg sključenega in mrkega starega Villarda. Premišljala pa je v razjedajoči žalosti, da Vergnaud, Fond-Belle, Cros-du-Loup in druge njive še niso videle pluga.

Davi je prišel mesar iz Rieuxa na Genettovino. Mati se je bila odločila, da dà ubiti Calot-ja. Privedli so ga na dvorišče in ko so se zedinili za ceno, so ga odvedli v trg. Hlapec ga je držal za rep in krepko udarjal po njem s krepelcem, med tem ko ga je mesar strahoval pri glavi ter držal za debelo vrv.

Mati je videla iz lope, kako so ga vodili, in je klicala za njim: »Vražja žival! Živega te naj peko ob ognju!« Potem se je zopet stisnila k ognjišču. Če jo je Dragica vprašala, kaj bi kazalo storiti, je odgovarjala:

»Revica, stori, kar hočeš. Jaz sem zanič.«

Dragica pa je ostala hrabra. Razumevala je, da bi vse propadlo in poginilo, ko bi se ona vdala žalosti. Dosti je bilo, da je pobožala malčkom glavnice, pa je bila koj spet hrabra pri delu in izginila je trudnost, ki jo je zalezovala.

Ko je česala Vono in Tino, je vprašal Nonot:

»Dragica, povej, kje je tatek? Ali še vedno spi? Kdaj bo nehal biti bolan?«

Dragica je zaprla oči, da ne bi zajokala. On pa je uprl v svojo odraslo sestro svoje sveže oči in uganil, da skriva mnogo bolesti. Poslej ni več vpraševal in njegov drobní obraz se je zresnil. Vona in Tina nista zadrževali solz. Dragica jih je obrisala s snežno belim robcem. In vsi trije so odšli v šolo pa se niso smejali, kot je bila njih navada.

Ko jih je gledala, kako se oddaljujejo, je zapazila starega Courteux-ja, ki je prihajal s težkim korakom. Brunetta je planila pokonci, zalajala in čakani so se ji svetili v črnem gobcu. Dragica jo je pomirila.

»Deklič, tvoj pes pa ni kaj prijazen,« je dejal Courteux. »Saj me vendar pozna. Torej, tako, prodali ste Calot-ja, ne da bi mi bili povedali. Jaz bi ga bil tudi vzela, čeprav ni bil prikupna žival. Lepše bi bilo, da bi bili prodali prijatelju tvojega rajnega očeta, sosedu, kot pa mesarjem, ki so bogati ko vrag. Zamerjam vam.«

Pred prvo stopnico k lopi je samo momljal in vmes sopihal. S svojimi petimi križi je imel že kratko sapo.

Dragica je skomignila z rameni in dejala:

»Nismo vedeli, Courteux.«

Stopil je po stopnicah in se pribasal v kuhinjo.

»Dober dan, stara. K ognjišču se stiskaš, reva. Nič te ne veseli. Razuniem to.«

Sam je segel po stolu, ne da bi se brigal za Dragico, ki je opravljala jutranje posle. Mati je odgovorila s slabim glasom:

»Kako hočeš, da si opomorem? Tako mi je, ko da sem vsa strta.«

Zasukal je stol, ki je bil nanj sedel, k ognju, ki je gorel iz kostanjevih lupin in je suho prasketal. Bil je majhen, nekoliko grbast, ves grčav. Iztezal je suho glavo z mežikajočimi očmi, obritim, nagubanim obrazom, ki so ga obrobjali košati zalisci. Vrat mu je bil izsušen in razoran kakor stara opeka. Roke, podobne kleščam in s kožo, ki se je tu pa tam zdela opечena, je bil položil na kolena. Ni jih mogel več docela razkleniti, preveč so bile vajene držanja motike in pluga. Materi Villardjevi se ni zdel nič kaj prikupen ta mož, ki je bil trji in bolj suh kakor kos dračja. Ni pa tega nikdar kazala, ker je bil sosed. In bil je bogat, čeprav mu tega nihče ni upal povedati, zakaj poskočil bi bil od jeze. Govoril je sedaj, potem ko je bil porinil na tilnik svoj okrogli klobuk, katerega klobučevina je bila bolj mastna in uma-zana kakor oslovski komat.

»Reva, smiliš se mi. Težko mi je, če vidim, da je komu hudo, in tebe poznam že od mladih nog. In Peter Villard je bil korajžen fant. Sosedje smo. Grangerie in Genettovina se dotikata. Mala reč, ta meja, ki ju loči. Naša grunta sta si drug ob drugem in tudi mi smo si blizu in dobri prijatelji. Pomagali smo si, kakor je treba. Nič več ga ne bom slišal, kako poje za plugom. Težko mi je.«

»Bog povrni, Courteux,« je odvrnila mati brskaje po ognju, »res je hudo. Meni ni do ničesar več na svetu.«

Dragica je brisala posodo, pripravljala zelenjavo za kosilo. Pri vsem tem pa je nemoteno opazovala od strani očeta Courteux-ja, ki mu je, morda radi hudega ognja, plala rdečica v obraz. Poznala je bila tega delavnega, na videz počasnega starca vedno enako suhega, toda bolj molčččega kot se je kazal danes. Imeti je moral razlog, nekje je moral tičati zajec, da je govoril tako gostobesedno. Toda žalostna in trudna njena mati ni opazila spremembe. Dragica je čakala, da je nastal premor. Prav rahlo je nato dejala:

»Lepo govorite, oče Courteux. To ni vaša navada.«

(Dalje prih.)

Očetov naših imenitna dela . . .

Poromati hočem z Vigrednicami v kraje, kamor so v starih časih klicali naši dedje mojstre, da ustvarijo z deli svojih rok odseve onostranske lepote.

Ne bomo mogli ogledati vseh svetišč, za katere so nanosile in sklesale že od tlake žuljave roke velikih skal in drobnih kamnov, da jih je sestavil magister stavbar v hiše božje. Ne vseh cerkvic, ki jih je večša mojstrova roka preslikala od tal do vrha v prozornih barvah, da so se čutili med njimi naši stari oproščeni teže tega sveta in gledali v njih dolge zgodbe trpljenja Jezusovega in njegove Matere, pa trume nebeščanov: apostolov in mučenikov, devic in krilatcev božjih. Tudi ne vseh božjih marter in zlatih oltarjev; preveč je vsega tega na Slovenskem, da bi mogli povsod tja poromati.

Ne bomo romali zato, da bi gledali in občudovali stvari, ki bi jih danes morda več ne zmogli. Slabi že so narodi, ki nimajo drugega, kot umotvore davno mrtvih mojstrov, da jih razkazujejo za denar, ki ga živa dela sedanjosti več ne zaslužijo. So kot starci, zapisani smrti, katerim je vsa vrednost življenja le še v spominu na minulo mladost. Pri nas pa imamo še mojstre, še boljše od onih starih magistrov. A naši dedje so znali poiskati najboljše in noben jim ni bil predober, da jim okraši domačo cerkev. Danes pa slika in kleše slovenski umetnik le še za bogatega meščana, da mu napravi prijetnejše stanovanje; mi na deželi pa vsega tega ne vidimo. Pa vendar, kako ponosni so na svoje cerkve v Strugah, v Bogojini, v Šiški, v Avberu in drugod, kejr so jim pred kratkim res umetniki zidali in slikali! Drugod pa obešamo v cerkve tiskane pildke in postavljamo odlitke figur, narejenih v židovskih fabrikah, v slabo sodbo onim, ki bodo za nami romali po naši zemlji. Ljubzen do lepega in Bogu dopadljivega pri naših prednikih, to pa pač občudujemo — sebi v preudarek in za posnemanje.

1. V Polhovgradec in sosednje fare.

Pograjška fara je bila včasih večja, kot je sedaj. Horjul, Šentjošt in Črni vrh z vsemi podružnicami so spadali k nji.

Horjuljska fara ima podružnico z najstarejšimi stenskiimi slikami, ima pa tudi relief Matere božje od Franceta Kralja in dve Plečnikovii kapelici. Bratje Šubici so pa kar vsi štirje delali tod. Farna cerkev je iz stare gotske stavbe, sezidane enkrat koncem srednjega veka, prenovljeno svetišče. L. 1877. je poslikal presbiterij Janez Šubic s freskami iz življenja sv. Marjete, katerim je pridružil se 13 drugih pripročnikov v sili. Vlaga, žal, te slike razjeda, temboljše pa sta ohranjeni oltarni sliki, njegova sv. Marjeta in njegovega učitelja Wolfa Rožovenska Mati božja. Brat Jurij Šubic je napravil križev pot, drugi brat, Tine, pa okvire zraven.

Sredo pokopališkega obzidja je dvignil pred sedmimi leti arhitekt Plečnik, ki ga vsaka bivša Orlica pozna, v kapelico, kjer je Kraljeva Zalostna Mati božja. Drugi kapelici je Plečnik sam le kumoval; načrt je napravil njegov tedanji učenec arh. O mah en.

Horjulci se tedaj s svojimi modernimi umetninami lahko postavijo.

Na vrzdenški podružnici, v vasi, kjer je bila rojena Cankarjeva mati in kjer je poslikal četrti brat Šubic, Pavle, kapelico, je naslikan na cerkveni zunanjščini velik sv. Krištof. Kdor ga zjutraj pogleda, tistega dne ne bo umrl. Do kolen stoji v vodi, v vodi pa kar mrgoli rib, rakov, rac in morskih deklic. Kakih 400 let že čuva sv. Krištof vaščane prehitre smrti; je pa tako svežih barv, kot bi bil nov.

(Dalje prih.)

Alfred Tennyson :

Henoh Arden.

(Iz angleščine prevedel J. D.)

(Nadaljevanje.)

Pa menja je prišla, kot vse se menja.
Par mil prot severu od ozke luke
odpira luka širja se; tja hodil
na delo Henoh je al peš al s čolnom.
In ko nekoč na jambor plezal je,
mu po nesreči spolzne, in je pal.
Ko vzdignili so ga, so videli,
da eno nogo ima zlomljeno.
In ko bolan je ležal tam, domá
se drug mu sin rodi, nebógljen ves;
in tuja roka ugrabi mu obrt
medtem; otroci, žena so ob kruh.
In dasi veren in bogaboječ,
v brezdelju zdvaja, žalost ga potrè.
Nekoč kot móra tlačil ga je sèn:
Otroci — se mu zdelo je — vse dni
živijo bedno, tàk iz rok pa v usta;
in žena, ljubljena, pa da berači.
Tedaj je molil: »Reši jih, o Bog,
tegà; a nádme pôšlji pa karkoli!«
In ko je molil, glej, kar pride k njemu
lastnik prav tiste ladje, ki na njej
je Henoh služil nekdam kot mornar.
Poznal je Henoha in cenil ga.
In čvši o nezgodi je prišel
z vestjo: da plóve ladja na Kitajsko
in nujen bi mu bil še en mornar.
Bi hotel on? Sprejme li službo?
Saj časa bi bilò še nekaj tednov.
Ponudbo Henoh je takoj sprejel,
vesel, da Bog molitev je uslišal.

Tako nezgode senca zdela zdaj
se ni mu hujša, kakor če za hip
oblaček skrije solnca žarko pot
al v dalji kako drugo luč. Toda z ženó,
kaj bo z ženó, z otroki, če on gre?
In mislil, mislil je, kaj naj stori.
Naj čoln proda, ki ljubi ga takó?
Oj kaj viharjev ž njim je že prebíl!
Pozna svoj čoln, kot jezdec konja zna.
Vendar naj ga prodá? Za izkupiček
pa kupi naj blagá, da tržila
bi Ana z vsem, kar treba je mornarjem?
Dà, s tem, ko on bo z dóma, bi živeli!
Pa mar ne bi sam tudi kupčeval

v tujini? potováł tja dvakrat, trikrat.
kajkratov sploh bi trebalo, da slednjíc
bogat se vrne, ladjo večjo kupi,
dohodke zviša, lepše dni ustvari
otrokom, davši boljšo jim odgojo,
in v miru vse živi med njimi dni.

Takó je vse lepó pri sebi sklenil.
Pa vrnil se domov je k ženi bleđi,
ki bolno dete, zadnje, je dojila.
Planila mu je radostno nasproti
in dete mu na róke položila.
In vzel ga je, mu udke otipaval,
ga potehtaval, božal ga ljubeče.
Ni pa imel poguma, da bi ženi
namero svojo razodel pred jutrom.
Zdaj prvič, kar ji dal je prstan zlat,
se uprla Ana je njegoví volji;
no ni upirala se z mulo, s kujo,
le s tiho prošnjo, s tihimi solzámi,
le z žalnimi poljubi noč in dan
(uverjena, da bo to vir nesreče)
ga je rotila, naj, če ljubi njo,
če otročiče, naj, o naj ne hodi!
No on, ne v skrbi zase, le za njó
in deco, je bil gluh za njene prošnje:
izvršil sklep je s srcem krvavečim.

Odslovil svoj je ljubi, stari čoln,
blagá nakupil in v štacunico
spremenil je prtilično izbico,
police vanjo stavil k stenam vsem.
Vse tiste dni pred Henoha odhodom
je v izbici glušilo kladivo,
sekira pela in žaga, sveder hrêščal.
(Da oder tešejo mrtovaški njej,
se zdelo Ani je.) In zadnji dan
je vse bilò nared: Henohova
je skrbna roka v tesnem tam prostorčku
vredila vse na gósto, a lepó,
skoro kakor natrpa mati zemlja
na tratici gostó brstjá in cvetja.
Šele nato je Henoh, ki za Ano
bi delal rad do zadnjega bil diha,
utrujen legel spat. Spal je do jutra.
(Dalje prih.)

Kako si čuvamo zdravje?

(Nadaljevanje.)

V zadnjem poglavju smo čuli o vrstah hranivnih snovi. Povedali smo, da so nam poleg prave hrane potrebna tudi pomožna hraniva: razne rudninske snovi (soli), vitamini, nasladila.

Ni vseeno, da-li uživamo le poedino hranilno vrsto (n. pr. le beljakovinaste jedi, kakor meso, le močnate jedi, kakor kruh, le mastno hrano) ali pa se dnevno hranimo z mešano hrano, sestavljeno iz vsakovrstnih sestavin. Redno potrebujemo gotovo malo količino beljakovin (v mesu, jajcih, mleku, stročnicah, v neznatnih množinah tudi v drugih hranivih); vse naše telo je večinoma beljakovinasto. Potrebujemo nekaj več tošč (v svinjski, goveji masti, oljih, surovem maslu); čim težje, napornejše je naše delo, tem več bodi zabele! Že v neznatnem ščepcu tolsče je obilo hranivne vrednosti. Največ pa rabimo ogljikovih vodikov (kruha, močnatih jedi, krompirja, stročnic). Čez kruh, žgance, močnik, krompir jih torej ni! Pečenke se lahko preobjemo, kruha nikoli.

Hrana mora biti ne samo pravilno izbrana, temveč tudi v brezhibnem stanju prirejena. Pokvarjena jed povzroča bolezni. Kruh ne sme biti plesniv, niti se ne sme vleči. Eno in drugo povzročajo posebne kali, glivice in bacili. Kruh bodi dobro pečen, moka ne pretirano bela. V otrobih je marsikaj koristnega za naše telo, kar bi se dalo s pridom rabiti. V vojnem času so v moko zamešali mnogokaj, kar ni bilo iz žitnih zrn (krompirjeva in podobne »moke«). Mnogo je bilo vmes škodljivega.

Peki imajo priliko, da mnogo store za zdravje svojih odjemalcev s tem, da pečejo kruh in pecivo iz dobre moke, da mesijo z brezhibno čistimi rokami, da peko izvrše res umetniško tudi v zdravstvenem pogledu. Marsikaj je že bilo najdenega v kruhu... Naj zaide v usta le mal, trd kamenček, kolika nevarnost za zobe! Naj zaide vanj trščica, igla in slično, kakšna nevarnost potem preti ustni sluznici, posebno pa žrelu, grlu, požiralniku, želodcu in črevesju! Peki in slaščičarji morajo biti zlasti na pljučih zdravi, sicer okužijo pecivo. Res da huda vročina uniči kužne kali, toda oni okužujejo tudi že gotovo peko izven peči s prijemanjem in po kašljanju.

Pošten pek zavija kruh v čist papir, ki še ni bil rabljen, temveč je bil do ločen le za zavijanje.

Barvanje slaščic je dovoljeno le z neškodljivimi barvami. Starih, že nebrojkrat dotaknjenih slaščic se izogibaj! Zlasti blago na sejmarskih »štantih« je zdravstveno dvomljive vrednosti. — Toliko o moki in njenih izdelkih.

Krompir — Bog ga živi! — dokler ga imamo, ne bomo umirali od gladu. To je cenena roba in jedača, še tako ubožen dom more priti do njega, če ima le kakšno gredo zemlje. Le en del krompirja (20 odstotkov, torej peti del) je sladkobno hranivo, škrob, slično ko moka. Zato od samega krompirja zaradi stroja svojih prebavil ne bi mogli živeti, pač pa je to zemeljsko jabolko odlična jed koš prikuha v tej ali oni obliki. Najlažje prebavljiv je v zmečkanem stanju (piré), zlasti, ako je »zašla« vanj kakšna žlica smetane.

Odlično hranivo so stročni sadeži: fižol, grah, bob. So precej zgoščena hrana, vsebujejo poleg sladkobnih snovi še znatno mero beljančevin; slednje za prebavljanje potrebujejo kisline, zato je fižol s kislim zeljem prav imenitna pojedina, posebno, če se v njem skriva kaj mastnega ali suho-mesnatega.

Zelenjave nam prinašajo le malo hraniva, precej pa tudi potrebnih rudninskih snovi in vitaminov. Obenem nam kaj zelenega pri obedu ustvarja apetit in pospešuje prebavo. Zelenjava je torej pridatek k jedi, ne pa toliko

hranivo samo. Podobno značenje kot jed imajo tudi užitne gobe. Imajo izboren okus; pazimo pa, da ne bomo uživali strupenih gob!

Sadje vsebuje v mali meri sladkobno hranivo, rudninske snovi in vitamine. S kuhanjem se seveda vitamini večinoma ali vsaj deloma uničijo. V obliki kompota in marmelade so prav prijetna in že precej zgoščena hrana, ki pospešuje prebavo. Sadje pred užitjem umijmo; sadja se lahko drže bolezenske kali (tifusa, griže!). S kuhanjem se te kali uničijo.

Predimo sedaj k živalskim hranivom! Meso je odlična, zgoščena hrana, ki je sestavljena v prvi vrsti iz beljakovin; mastno meso ima seveda precej toščice. Tudi rudninske sestavine, nekaj vitaminov je v njem. Prednost mesa je zlasti v tem, da ga lahko v večjih krajih vedno kupimo ter da moremo prirediti z njim prav različna in okusna jedila. Kaj bi mnogi ljudje brez svoje juhice! — Meso je pa lahko opasen vir bolezni, če je okuženo z bolezenskimi povzročitelji ali če vsebuje (v razpadajočem stanju) razne strupe.

Poznano nam je, da trakulja (do več metrov dolg črv) nastane iz jajčnih zametkov, ki se nahajajo posebno v svinjskem mesu, če ni bilo dobro prekuhanu ali vsaj dobro presušeno (vendar suho meso ni zanesljivo oproščeno takšnih kali). Prasec namreč rije vsepovsod in se prav lahko nabere iker trakulje, ležečih na nesnažnih tleh.

Mnogo opasneje je trihinasto meso. Tudi trihina je črv, ki živi v mesu (svinj, psov). Z užitim mesom lahko zaide v človeško črevesje, odtod mladi rod v mišičje, kar vse povzroča prav nevarno bolezen.

Nevaren črv iz onečiščenega mesa je tudi chinokokus.

Mnogo nadzorstva je treba nad mesom, da ne bo postalo vir bolezni; mnogo brige je tudi treba posvetiti domačemu gospodarstvu, da ne bodo gnojšča pristopna živalim, da gnojnice ne bomo puščali polivati okrog hiše, kjer se gibljejo prasci, spuščeni iz svinjakov, ter rijejo po onečiščeni zemlji.

Meso se kuha, peče, suši, konservira, to je opremi tako, da se dolgo časa ne pokvari. Izključno mesne hrane nikakor ne priporočamo, zlasti ne starejšim ljudem s povapnenjem žil. Naš želodec in črevesje so ustvarjeni za mešano hrano.

Še par besedi o mleku. Mleko je jako primerna, lahka jed, ki vsebuje — v vodi raztopljene — skoro vse vrste hraniv. Otroče, ko pride na svet, pije samo materino mleko in uspeva — če je pravilno dojeno — najbolje. Mlečne jedi so tudi pozneje deci primerne in ljube. Kadar predpisujemo odrastlemu človeku — bolniku — strožji način prehrane, n. pr. lahko dieto, skoro gotovo bodo potem na dnevnem redu mleko ter mlečne jedi in izdelki.

Mleko se lahko pokvari in onečisti. Potem je ono vir za morebitne bolezni (legarja ali tifusa, griže, jetike). Zato navadno mleko zavremo, s tem vse žive kali v njem uničimo.

Kislo mleko do neke meje razkužuje črevesje, ovira razvoj ondotnih bakterij. Smetana je mlečna toščica, ki — vsled manjše teže — prihaja pri mirno stoječem mleku v posodi k vrhu. Iz mleka izdelujejo razna trpežna hraniva.

Da ne pride do bolezni vsled uživanja okuženega ali drugače pokvarjenega mleka, je treba zelo paziti: na živino, da je zdrava (da krave nimajo n. pr. jetičnega vimena!) in snažne kože, da so posode za mleko dobro očiščene, da se prevoz mleka vrši brez škode zanj, da se mleko ne »krsti« z vodo itd.

Mleko izpod vimena popolnoma zdrave krave in snažno pomolzeno je splošno brez škode za zdravje, bogato obenem vitaminov. (Dalje prih.)

Vse one, ki so prejeli 1. številko »Vigredi«, pa ne mislijo ostati naročniki, vljudno prosimo, da jo vrnejo.

Lepi božični prazniki so za nami; tudi v novo leto smo stopile vsaka s svojimi željami, ki se v tihoti razprezajo tja v bodočnost in katerih vsaka je eno samo veliko vprašanje, katerega odgovor pa ne leži v naših rokah. In vendar vemo, da se bo vsaka tako uresničila, kakor je za nas najbolje: Bog bo skrbel za to. Zdi se mi, kakor da bi se mogle naše oči kar mirno ozreti po poti v bodočnost, če smo si tega sveste. Ta zavest bo odgnala od nas vso trudno napetost in naša notranjost bo kljub vnanjim dogodkom, celo težavam in trpljenju, mirno dihala. Saj so samo dolžnosti, ki jih moramo vršiti na ta ali oni način. Delo pa, ki ga opravljamo iz ljubezni in v ljubezni, nam ne bo pustilo in odvratno, ampak nam bo postala živa potreba in veselje.

Odgovori na pisma.

Razgovori z gospo Selmo.

Zorka. Seveda smeš k nam! In rada ter pogosto prihajaj! Zakaj mi nisi poslala celotnega naslova? Potem bi bila mogla jaz posredovati pri upravi, da bi ti bili poslali, kar si želela; saj je izšla cela igra s pravlenimi deklamacijami za tisto priliko. Morebiti si pa sama čitala v časopisih in naročila. Za decembrsko številko je prišlo Tvoje pismo dva meseca prepozno, za januarско pa en mesec. Uredništvo namreč sprejme vse te-le naše stvari vselej ravno en mesec prej, preden potem Vigred izide; zato je odgovor za Tebe tako pozen. — Pišeš pa lahko kadar in kolikor hočeš.

Tarzila. Vselej, kadar pride pismo z znanim poštnim žigom, si mislim: danes bo pa zopet vse polno novic. In res, tudi to pot si napisala celo polo. Tako prav dobro vem, kako se Ti godi, kaj delaš, kaj Te veseli in kaj žalosti. Prav lepo se Ti zahvalim za Tvoje lepe duhovne božične darove. — Glede Tvojega razmerja do mame Ti pa prav resno svetujem, da vzameš stvar resno. Nedavno sem slišala predavanje v radiu »Kraljica ali sužnja«. Tam je bilo govorjenje o tem, da nas včasih preмага — nas, pametne ljudi — kakšna mala in neznatna reč in postanemo sužnje tiste reči. Pri tebi, vidim, je to jezik. Ali ie res možno, da bo jezik Tvoj kralj in Ti njegova sužnja? Na noben način ne sme to biti. Kraljica bodi!

Solzica. Večkrat sem mislila, da si jo popihala že »čez lužo«, ko ni nobenega glasu o Tebi; zdaj pa pišeš, da si bolna. Hvala Bogu, da se Ti obrača na bolje. Ali se, ko ozdraviš, popelješ k očku? Da boš imela vsaj enega svojega človeka poleg sebe. — S sočutjem sem čitala Tvoje dolgo pismo. Smeš mi verjeti, da v resnici iskreno čutim s Teboj, a kaj, ko Ti iz daljave ne

morem pomagati. Je pa to prava dekliska bolest — o kateri pišeš poleg svoje bolezn — in ne pomaga drugega, kot čakati in jo nositi ter se truditi z njo obračunati. Položi svojo usodo v božje dobrotne roke! On zna izpeljati vse najboljše. In če bi vodila Tvoja pot samo skozi temo in trpljenje, na cilju Te čaka nekaj velikega in svetega. Naša sreča pač ni tam, kjer jo išče naše hrepenenje. — Z Bogom, moja mala, in kmalu zopet pridi!

Beatka. Smo pač različni ljudje: eni se počutijo v družbi dobro, drugi ne. Je pa le resnica, da je človek družabno bitje in kolikor toliko mora v družbo. Zato je dobro, da greš v družbo, ker tudi Tvoj poklic in Tvoje delo to zahteva. Seveda pa ne smeš iti tja le za to, kaj boš pridobila in kako dobro se boš imela. Mnogo boljše in boljše je, da tudi Ti drugim daješ ono ljubeznivost in pristrčnost, ki jo želiš sama od drugih. V zaupani zadevi pa vidim precej nejasnosti. Ne moremo ne srcu, ne razumu ukazovati, ampak največkrat čakati, kako se bodo stvari razvile. Le ne premišljevat in tuhtati, ampak kadar je treba, storiti, kar spoznamo za prav. In ne misliti samo náse, ampak tudi na druge! Kmalu zopet!

Margareta. Tvoje pismo sem poslala uredništvu za g. zdravnika in boš dobila odgovor.

Otožni cvet. Torej si še na svetu in prav na istem mestu? Kakor vidim, se Ti kar dobro godi in si zadovoljna. Ali zdaj pozimi kaj pridno čitaš? Mohorjeva nam je letos dala zelo lepe knjige. Ali ročna dela izvršuješ po Vigredinih prilogah? Kaj ne, da so lepe! Srčna hvala Ti za voščila, ki jih iskreno vračam. Oglasi se še!

Cinerarija. Pa res Te dolgo ni bilo. — Slišala sem že tudi od druge strani o težkih razmerah v Tvoji okolici. Skušaj bratu stati ob strani s sestrskim razumevanjem, s skrbjo in ljubeznijo! Vsem drugim pa z lepim zgledom in če tudi zaenkrat samo z molkom. In Tvoje delo pri društvu je tudi kar lepo! Hvala Bogu, da se bodo končno razmere vendar zboljšale in uredile. Skušaj tudi Ti pri tem pomagati! Prav, da širiš Vigred! Vsaka žena in dekle bi jo morala imeti. Hvala Ti za voščila; želim Ti enako.

Boleslava. Tvoje nezadovoljstvo sem vedno dobro razumela, le s svojimi nasveti Ti nisem mogla pomagati, ker nisi hotela. Mnogo lažje bi Ti bilo. Pa, ker praviš, da sama najbolje veš, so moji nasveti pač odveč. So pač razmere take, da boš do konca svojega življenja bojevala boj in upam ter iskreno želim, da Ti iz tega boja izrasto bogate vrednote in boš nekoč bolj zadovoljna kot vsi, ki so zdaj zadovoljni. Le pogumno v boj!

Terezika. Veseli me, da Ti je moj svet pomagal. Seveda lahko pišeš, kadar hočeš!

Lepa hvala za voščila; tudi jaz Ti enako žežim.

A. P. iz Lj. Ciklama je že oddana; izberi si kako drugo ime, ko boš prihodnjic pisala. Z zanimanjem sem brala Tvoje pismo. Veseli me, da se doma tako lepo razumete. Ali Tvoja bolna sestra tudi čita Vigred? Lepo jo pozdravi, revico! Morebiti se ji pa le zboljša. Ali ji zdravnik ni priporočil kakega zdravilišča, kjer bi se bolj uspešno zdravila? — Zelo resno gledaš v življenje in vendar sprejemaš vse hvaležno iz božjih rok. Vse

to Ti pa tudi pomaga vedno naprej in kvišku. Le večkrat se oglašaj!

Stefanič, Ciklama, Ladiha, Zaprta ptičica, Jesenko solce, Pozno sonce in vsem drugim najlepša hvala za voščila, ki jih vsem iskreno vračam. Kmalu se zopet oglasite!

Vsem ostalim dopisovalkam: Zaradi pomankanja prostora ne morem vsem že v tej številki odgovoriti. Precejšen kupček pisem mora počakati za drugič. Dotlej pa vsem lepe pozdrave!

N * A * Š * D * O * M

F. G.:

Ko je bila Gorjančeva Metka nevesta.

Gorjančev sedemletni Ivan se je zelo čudil, ker je letošnji božič tako kmalu zmanjkalo potic. — Pomagal je namreč mami, ko jih je delala; ni se premaknil, ko je mama vsajala kruh in spet potem, ko ga je jemala iz peči. Prav zato ni mogel razumeti, kje je ostala ona dobra potica, katero sta z mamo tako debelo potresla z orehi in rozinami.

Metka je bila tiho in se je le smehljala. O, ona je vedela, kam je izginila potica! Saj je na Gorenjskem že od nekdaj tako, da v oni hiši, kjer predpustom čakajo na snubače, shranijo zanje potico, pa magari če treba do svečnice. Metki pa ni bilo treba čakati do svečnice. Saj se je Dolinarjev Janez, njen fant, oglasil pred božičem pod oknom in povedal, da kmalu pride s sosedi in jo zasnuti. Potlej pa bo takoj svatba, ker predpust bo kratek...

Še pred sv. Tremi kralji je poslal Janez h Gorjančevim zaupnega moža, da poizve, kdaj smejo priti snubači. Gorjančevi so ugovarjali, da se dekletu nikamor ne mudi, da ji ne bo nikdar tako dobro, kakor ji je sedaj in tako naprej. No, pa so dejali, naj le pride Janez in da se bodo že pogovorili. Prihodnjo nedeljo, kmalu po kosilu je zavil na Gorjančevo dvorišče koleselj s tremi možakarji. Sosedje so brž uganili: »Aha, Metka ima snubače!« V hiši, kjer nikjer ni bilo ugledati Metke, so moške posedli okrog mize v kotu. Pogovarjali so se o vremenu, in o mrazu, o kmetu, ki mora drago plačevati posle in jih še težko dobi in o slabi kupčiji. Mati je prinesla potico in silila, naj pokusijo. Možje, Janez je bil danes čudno molčeč, so počasi prehajali na drug pogovor. Hvalili so potico, prešli na dobre gospodinje, ki podpirajo tri vogle, hvalili dobrega gospodarja Janeza, ki mu manjka samo še dobre gospodinje in prav po velikih ovinkih so prišli do Metke, ki bi bila kakor ustvarjena za mlado pri Dolinarju. Pa se je spet začelo, kakor prvi

večer in šele po dolgem govoričenju sta se oče in mati omečila do besedi: »Ja, dekleta bo treba poprašati!« In ko je potem prišla Metka, se je prav slabo znala hliniti in je kmalu sramežljivo pritrčila, da bo rada Janezova žena. Potem je stopil eden izmed mešetarjev k vozu in se vrnil z bariglo vina in trčili so na zdravje mladega para. Potem pa so še dolgo sedeli in se pogovarjali: da bo Metkina bala iz trdega lesa, pa koliko mernikov žita bo za doto in nazadnje so še malo zbesedali, ker je oče Gorjanec tako počasi prikladal k doti tisočake. Navsezadnje so se še pogovorili, kdaj pojdejo k notarju delat pisma in v župnišče naznanjat oklice. — Sosedje so bili že pri počitku, ko je z Gorjančevega dvorišča oddrdral voz.

Drug dan je oče premetal na odru vse seno in odbral najlepše orehove deske in jih peljal k mizarju. Nazaj grede pa je že pripeljal šiviljo »v štiro«. Sedaj se je pričelo na Gorjančevem domu vrvenje. Šivilja je krojila in šivala, skladi perila so se kar kopicili. In je Metka najbolj pazila takrat, ko se je delala ženinova srajca. — je namreč tak običaj, da mu jo kupi nevesta. Saj pa tudi Janezu ni bilo všeč nobeno usnje, ko je pri čevljarju naročal čevlje za Metko. Vsak dan pa sta se vozili mati in Metka — ona vedno v pražnji obleki, ker nevesto pač vsakdo pogleda — v bližnje mesto in sta se vračali s polnim vozom; Metka bo bogata nevesta in v bališču mora biti prav vse, kar rabi gospodinja: kuhinjska posoda, pa tudi poljsko orodje. In sta se med potjo, takrat sta bili pač najbolj sami, pogovorili toliko vsega, kar si zaupata lahko samo mati in hči.

Tisto nedeljo, ko sta bila drugič oklicana, sta šla vabit na svatbo: Zenin z drugom starešino, sosede in svojo žlahto, nevesta z družico za teto in svoje sorodnike. Kamorkoli sta se pripeljali vabit, sta pozdravili s krščanskim pozdravom: »Hvaljen Jezus« in takoj pri vratih povedali namen obiska.

»Oče in mati so nas poslali na ohcet vabit, povabimo Jezusa in Marijo in vso nebeško družino vabimo enega (ali dva) v svate, ta druge pa vse na ohcet.« Kamorkoli so prišli, povsod so jih pogostili. Le škoda,

da so dnevi pozimi tako kratki, in je v enem dnevu treba obiskati toliko družin.

Zadnjo nedeljo, ko sta tretjič na oklicih, mora ženin povabiti nevesto na svatbo (ako pride ženin v hišo, mora pač nevesta ženina) Tudi v nevestini hiši sta ženin in drug vabila z istimi besedami kakor drugod, le na vsezadnje je drug, ta porednež, ki mora tudi na svatbi skrbeti za dobro voljo, še pristavil: Nevesto pa zaprite in duri s slamnato biljo podprite, če jo pa podere, naj pa za namo pridere.

Vaški fantje so vedeli, da bodo prišli najlaže do ženina takrat, ko bo vabil nevesto. Zato so se že prej zbrali v sosednji hiši in od tam skupno prišli h Gorjancu po odkupnino — likof — za nevesto. Za vsako dekle je namreč sramota, ako fantje zanjo ne pridejo iskat odkupnine, tedaj je ali dekle že pokvarjeno ali pa tako malo priljubljeno, da se fantje ne marajo zgovorjati z njo. Da jim ni treba preveč govoriti, prineso fantje s seboj kar pismo. Meta ima shranjenega in mi ga je pokazala: Predragi ženin! Mi vsi fantje smo se skupaj zbrali in Vam to pismo napisali. Voščimo Vam veseli dan, ko boste stopili v zakonski stan, da bi bila pri Vas Jezus in Marija in vsa nebeška družina. Ker je iz naše srede dekle, prosimo, da nam nekaj plačate. Kraljeva postava govori po pet od sto, mi pa damo še nevesto za to. Ker res hvale vredna je dekle, ki krancl nosi še. Nevesta, ko pred oltar boš stopila, takrat boš krancl izgubila; takrat boš rekla ja, bo krancl padel ti na tla in pobrat ga več ne boš mogla. Ko pa rinko s talarja boš vzela, takrat nevesta ne boš več vesela, ker je tudi zakonski stan s težavami obdan, mi želimo, da bi bila pri Vas Jezus in Marija in vsa nebeška družina, vsi svatje vaši bratje. Mi želimo v ljubezni in miru živeti in vsako leto enega sinčka imet. Prosim, da se naši prošnji ugoditi in plačate za trud, ker smo rožico nedolžno ohranili in Vi jo boste zdaj presadili, plačajte nagrado petsto dinarjev, saj za tako nevesto ni preveč.

Seveda ne gre tako hitro, kakor bi fantje želeli, vsi domači se pogledajo in da bi ne bilo treba tako hitro šteti, ponudijo fantom pijače. Toda fantje pazijo, kakor hitro kdo izmed njih pokusi pijačo, zapijejo »likof« in morajo oditi prazni. Ker se je grda navada, da bi ves »likof« zapili, večinoma izpremenila tako, da gre denar v dobre namene, zato se je Dolinar tudi omehčal in dal denar, fantom se ni dobro zameriti. Pripetilo se je namreč že, da so skopuškem paru, ki ni hotel šteti likofa, s kamenjem zagradili pot v cerkev, ali pa so za nevesto, ko so jo odpeljali iz vasi, pokadili s starimi čevlji in prokropjali z gnojnico.

(Dalje prihodnjič.)

Ali si že pokazala Vlgred so-sedi? Stori to in skrbi, da se naroči!

Vprašanja iz gospodinjstva.

Vprašanje: Kako naj zabranim, da bi se ne delal kamen v vodnem kotlu?

Odgovor: Voda, ki jo rabimo za kuho, vsebuje precej raztopljenih rudnin, največ apnenca; te rudnine se med kuhanjem in izhlapevanjem sesedajo na dno in na stene posode. Na ta način nastane na njih tanka in polagoma vedno debelejša plast strjevanja rudnin iz vode preprečil, ni mogoče. Lahko pa se omeji nasedanje kamena, če posodo — tu kotel — pogosto spraznimo, temeljito izmijemo in splaknemo in postano vodo izmenjamo s svežo. Skrbeti je tudi treba, da voda v kotlu nikoli ne vre, ker se pri tem še prav posebno hitro izločujejo rudnine in sesedajo na dno kotla.

Vprašanje: Zakaj mi je kisla repa, ki jo imam doma in jo prav tako oskrbujem kakor kislo zelje, postala mehka in rumena?

Odgovor: Vzrok za to je bil najbrž ta, ker je bila repa preveč obtežena. Ko kislo repo vložimo v posodo za kisanje, je ni treba tako težko obtežiti, kakor zelje; vse drugo pa kakor pri zelju.

Vprašanje: Zakaj se mi krompir nikoli dobro ne skuha?

Odgovor: Krompir kuhati je treba znati. Kdor krompir tako pristavi, da je vode polu lonec, že ne stori prav. Tudi ona kuharica ne, ki čaka, da se krompir popolnoma mehko skuha. Prav se krompir tako-le kuha: Krompirja ne smemo nikoli z mrzlo vodo pristaviti, ampak z gorko. Ta voda ne sme stati čez krompir, ampak največ do zgornje plasti. Ko je krompir toliko kuhan, da se dá prebosti, ga je treba odliči. Brez vode naj stoji krompir v pokritem loncu na toplem štedilniku 5—10 minut. V tem času se do dobra zmečča in je potem res dober.

Kuhinja.

Pustni krofi prvi. V lonček deni 6 žlic mlačnega mleka, žlico sladkorja in 3 dkg kvasu. V primerno veliko skledo pa pripravi $\frac{3}{4}$ kg suhe presejane moke, naredi v sredo jamo, vlij vanjo $\frac{1}{4}$ l mlačnega mleka, 4 žlice presnega masla, 3 užvrkljana jajčka, sol in vzhajani kvas ter upravi prav mehko testo, ki naj na toplem vzhaja. Dobro vzhajanega razvaljaj za pol prsta debelo in izreži iz njega z obodcem krofe. Na sredo krofov deni malo marmelade in položi nanj drugi krof. Okrog pritisni rahlo s prsti, da se sprimeta. Nato jih izreži še z manjšim obodcem ter jih polagaj na prtič potresen z moko. Ko vzhajajo, jih peci v ne prehudo razbeljeni masti tako, da je zgornja stran krofa najprej v masti. Ko so spodajbledorumeni, jih obrni. Ven jih jemlji z žičasto zajemalko in deni tako, da jim mast odteče, nakar jih potresi s sladkorjem.

Pustni krofi, drugi. Če hočes pripraviti prav fine krofe, vzemi $\frac{1}{2}$ kg moke, 2 dkg kvasu, $\frac{1}{4}$ l surovega mlačnega mleka, 4 žlice presnega masla, 3 rumenjake, žlico ruma ali slivovke, sok od pol pomaranče, limonove lupine, 2 žlici stolčnega sladkorja in sol. Izpeljava kakor pri prvih.

Buhteljni. Testo pripravi kakor za fine krofe. Vzhajano testo razvaljaj na deski za prst debelo, razreži v štirioglate ploščice in deni na vsako malo marmelade. Nato stisni testo od dveh nasprotnih strani in ga tesno zavij. Vsakega pomaži po eni strani z raztopljenim maslom ter deni v pekačo, da slone drug na drugem. Ko na toplem vzhajajo, jih pomaži z mlekom, pomešanim z jajcem, ter speci. Pečene deni na velik krožnik in jih potresi s sladkorjem.

Ostanki mesa z mrzlo omako. Ostanke pečene ali kuhanega mesa zreži na tanke rezance. Prideneš lahko tudi pol žlice kaper in dobro osnaženo sardelo. V lončku zmešaj en rumenjak, žlico raztopljenega presnega masla, 2 žlici kisle smetane, malo olja in kisa in drobno zrezane limonove lupine. Omako in rezance zmešaj skupaj in deni na krožnik ali v skledo. Rezance obloži s trdo kuhanimi, na koleščke ali štiri dele zrezanimi jajčki, rdečo peso, in s kislimi kumarcami. (Ce imaš večjo količino mesa, vzameš tudi več priprave za omako).

Omeletni rezanci. Z žvrkljaj v lončku $\frac{1}{4}$ l surovega mleka, 2 rumenjaka, 2 žlici kisle smetane, žlico sladkorja, soli in toliko moke, da dobiš gladko testo; primešaj še sneg beljakov in peci omeleto v plitvi ponvi. Za vsako omeleto vlij na razbeljeno mast toliko testa, da je dno pokrito, ko se testo razleže. Ko je testo po eni strani lepo rumeno pečeno, ga obrni, da se speče še po drugi strani nakar vzemi omeleto iz ponve. Nato deni v ponev zopet malo masti in na vročo vlij testo ter tako nadaljuj, dokler imaš kaj testa. Ko so vse omelete pečene, jih zreži na tanke rezance, deni v skledo in jih oblij z razredčeno marmelado, s kakim sadnim sokom ali obloži s kompotom. Na mizo daj mrzle ali tople kot samostojno jed.

Krogla iz kakava. V snažnem kotličku ali kaki drugi primerni posodi mešaj na vročem štedilniku $\frac{1}{2}$ l mleka, 9 dkg sladkorja z vanil. okusom, 5 dkg moke in 5 dkg kakava, ki ga prej vmešaj z nekoliko mrzle vode, da krema dobro naraste. (Krema se zelo rada pripali). Malo ohlajeno napolni v posodo okrogle oblike, ki jo prej oplakni z mrzlo vodo, ter postavi posodo s kremo na led ali v mrzlo vodo. V 3—4 urah se bo tudi v mrzli vodi »krogla« strdila, nakar jo zvrni na krožnik in okraši s španskimi večerji ali s kako strjeno peno.

Vprašanja iz zdravstva.

Odgovarja dr. M. Justin.

Cvetana K. Noge vas bolijo in otekle ste imeli že pred leti, letos pa se vam ponavlja

kljub temu da ste mislili, da ste popolnoma ozdraveli. Tudi zebe vas v noge in v postelji si jih ne morete ogreti. Glava vas boli in vsa kri vam sili v glavo tako, da vam ni ostati, kjer je vroče in je veliko ljudi. Ce pijete vino vam tudi vse buti v glavo in oči imate motne; to tudi, če čitate in solnce škoduje vašim očem.

Na to sledeče: Po prestanem revmatizmu — i to ste vi imeli gotovo — se večkrat rad ponavlja otok in pri majhnih prehladih, zlasti če ima človek mrzle noge, se to stopnjuje. Vedeti morate, da revmatizem v sklepih, kot ste ga vi imeli, rad pusti kot posledico srčno napako ali vsaj dispozicijo zanjo in od tod vse, vaši glavoboli in valovanje krvi v glavo, rdečica do ušes itd. Ne pijte vina več in pustite si pregledati srce!

Helena. Pred 8 leti ste vsled raznih naporov začeli pešati, pred 4 leti ste se prehladili in prestrašili tako, da so vam komaj oteli življenje. Pozimi vas drži celo zimo v postelji, če pa vstanete vas začne zebsti in vročina vas kuha, menjaje z mrazom, potite se itd., poleti pa, četudi na solncu ležite, se ne morete potiti. Po nogah in hrbtu vas peče tako, da se obračate v postelji dolgo časa predno zaspite. 48 let ste stari. Če vas glava boli in če se začnete potiti, vas pa odneha.

Vsa zgarana, revica; vsled naporov v vojski in večnih prehladov so vam živci postali vse bolj občutljivi kot drugim ljudem, ki jim je trpljenje prihranjeno. Tudi klimaterij, to je vaša leta, vam pripomorejo k temu stanju. Saj je prenehanje periode pri občutljivih ljudeh velikega pomena, predno se navadi organizem na novo stanje. Preveč žalostni ne bodite in ne vzemite vso stvar preveč tragično. Ostanite doma! V bolnišnico hoditi nima smisla. Mir, živčni in dušni in vdanost v svojo usodo; semintje kako pomirjevalno sredstvo: brom ali bromural, naj vam napiše kak zdravnik, pa bo minulo kakor vsem.

Trpeča. Bolezen vam greni mlado življenje in vas žene v obup. 20 let ste stari, zraven migrene niste bili do 17. leta bolna. Kmalu nato vas je, v 18. letu, začelo zbadati v kolenu, nato v rame, v desno roko in nato v levo, vse to pa posebno, če je v bližini vlažno. Preprih vam zelo škoduje, po zimi mraz, poleti pa vročina. Potiti se začnete takoj pri vsaki priliki in pri tem se navadno prehladite, če se hitro ne preoblečete. Ker vam po mnogem zdravljenju in toplicah nič ni pomagalo, ste opustili vsako zdravljenje. In tako že 3 leta trpite in zbada vas sedaj tu, sedaj tam. Slabite in nervozni postajate.

Po vsem, kar mi poveste, ste imeli, ozioroma imate še, kronični sklepni revmatizem, katerega niste zadosti stanovitno zdravili. 10 dni toplic, ali par tednov aspirin in salicilni preparati, ne morejo odstraniti bolezn. Za to treba mesecev, da, tudi par let, če se hočete oprostiti. Zato nadaljujte: toplice po zdravniških navodilih, pridajte masaže udov in ev. še kake injekcije, solčnih kopeli etc., vse pa pod vodstvom skrbnega zdravnika, ki

se bo zavzel za vas in ne obupajte, ker nimate vzroka za obup. Stanovitnost!

G. K. Na glavi imate neke kraste, ki vas pečejo in srbijo, da vedno praskate in češete. Lasje vam izpadajo in so brez vsakega leska. Po licu pa imate vse polno mozolcev, ki se nečejo zaceliti.

To je važna bolezen in nikar je ne zane-marite. Pojte k specialistu za kožne bolezni in dolge zdravljenje pod vodstvom izkušene-ga specialista vas bo rešilo.

Fr. Cimp. Po rokah in nogah vam raste mnogo las, da si poleti ne upate zavihati rokavov. — Mazila, ki bi odpravilo vse lase za vedno, nimamo. Posamezni lasje se izpu-

lijo iz korenine mehanično ali električno. Sicer pa vam svetujem, pustite jih rasti. Saj je to v vaši naravi.

Trpeča M. M. v O. Imate že eno leto belo perilo in to vsaki mesec 7—14 dni. Zadnje 3 mesece nimate perijode, temveč le belo perilo, sicer pa ste zdravi in močni, le noge vas malo bolijo, odkar perijode nimate.

Včasih mladim dekletom izostane perilo (mesečno), če ni drugega vzroka (zanositev), tudi če srce ni v redu, če živčni vzroki to onemogočijo, ali če se organizem v svoji notranjosti spreminja (izločanje sekreta notranjih žlez). Nekaj mora biti vzrok tudi pri vas. K specialistu, ki mu zaupate!

D ♥ O ♥ M ♥ A ♥ I ♥ N ♥ D ♥ R ♥ U ♥ G ♥ O ♥ D

Katoliška ženska zveza v Italiji je izdelala nov delovni program. Najprej je določila smernice za izvrševanje apostolata med žensko mladino; praznovali se bodo posebni mladinski dnevi. Tudi fantovske mladinske organizacije se bodo priključile ženskim organizacijam. Posebne za to izobražene članice te ženske zveze bodo mladini dajale pouk v katekizmu, o sv. maši, o liturgičnih spevih in v latinščini. Tako mislijo poživiti tudi duhovske poklice, ki se zelo manjšajo. Ta ženska zveza hoče razviti tudi živahno propagando za posvečevanje nedelj in praznikov. Glavna naloga italijanske katoliške ženske zveze je in naj ostane nadalje: posvečenje družin in zakonskega življenja ter vzgoja otrok.

Odbor avstrijskega narodnega sveta je sklenil omiliti kazni za odpravo plodu. Proti temu postopanju so se dvignile zavedne katoliške žene ter dale izjavo, v kateri naglašajo tudi to:

V času največje nevarnosti, ko je za naš narod tako negotov, ko ne vemo, kaj nam bo prinesla prihodnost, so začela prevladovati načela, ki napačno razlagajo humaniteto in ki faktično utirajo pot propadu družine in s tem naroda in kulture v Avstriji. Pod krilatico, da hočejo osvoboditi ženo, so ji vzeli njeno najdražje, pod formulo socialne pomoči greše zoper posvečeno življenje nerojenih otrok in razdirajo mejo, ki edina more ščititi življenje otrok in svetišče družin. V veliki skrbi za bodočnost našega naroda in v trdnem prepričanju, da more le narod, ki se zavedno podvrže božjim in nravnim zakonom, postati zdrav, velik in srečen, dvigamo katoliške žene, ki smo združene v katoliški drž. ženski organizaciji, svarilen glas in protestiramo proti tem

žalostnim za našo državo tako nevarnim odredbam.

Znani profesor drž. prava Carl Smitt je imel ob priliki zborovanja kat. ženske zveze v Berlinu predavanje. Prav v današnjem položaju odkazuje on ženam visoko nalogo. V času tako brezmerne abnormitete, kot je prav sedaj, gre predvsem za to, ali bodo naravne meje ostale žive ali ne. Potrpeljivost skritih, neznanih žen bo imela dovolj moči, da bo vzdržala intenzivno red bolj kot pa katekoliki druga dejanja in naprave. In bi bila velika nevarnost, če bi tudi ta v blagodejni temoti bivajoči del naroda potegnili s seboj in v se zmotna luč ilustriranih listov. V vsakem narodu se najde veliko število takih pobožnih potrpežljivih žen, ki se zavedajo, da bi bilo kruto varanje, če bi kdo trdil, da se na zemlji dado ustvariti nebesa.

Če bi se srečali kitajska pa naša delavka, bi se druga drugi začudili, v tako silno različnih razmerah namreč živita.

Evropska delavka dela toliko in toliko ur, potem je prosta. Kitajska dekle pa začne delati ob svitu, pojé svoje kosilo pri stroju in zopet dela do mraka. Prenoci v tovarni.

Naša delavka ima vsak šesti popoldan in vsak sedmi dan prosto, kitajska pa samo vsak prvi in petnajsti dan v mesecu.

Naša delavka v družbi tovarišic navadno užije celo več veselja in zabave kakor gosposodična pomočnica pri zdravniku ali odvetniku. Mala Kitajka pa sploh ne pozna zdrave zabave. Ko se zmračí, sede na borno ležišče in s sodelavkami malo pokramlja preden zaspi, to je vse.

V takih sponah živi kitajska delavka od 12. do 20. leta. V tem času ali umrje ali pa si toliko privarčuje, da se lahko omoži, na njeno mesto pa stopijo njene mlajše sestrice.

D O B R E K N J I G E

Prosvetni koledarček je izšel pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5, kjer se tudi dobi za ceno Din 10. — Poleg koledarske vsebine ima tudi lepe članke iz društvenega življenja, lepo sestavljene programe za razne društvene prireditve in proslave ter za praznovanje raznih cerkvenih in državnih praznikov. Ker je koledarček v pripravi žepni obliki in ima vvezanega precej listov belega papirja za beležke, bo služil vsakomur tudi za vsakdanje zapiske.

Učbenik angl. jezika. (Sestavlil J. M. — V Ljubljani, Založila Jugoslovanska knjigarna.) — Naposled smo Slovenci dobili svoj prvi učbenik angleškega jezika, ki odgovarja popolnoma našim potrebam in je z jezikovnega vidika skrbno, točno, za učenca angleškega jezika pa kar moči prikladno, sijajno uporabno delo. Važnost znanja angleškega jezika postaja za naš Slovence vsak dan večja. Ne le radi razširjenja našega kulturnega zanimanja za angleški svet, ampak tudi radi vedno večjega razmaha naše iz-

vozne trgovine in vedno novih potreb naše uvozne trgovine nam je znanje angleškega jezika zmerom večje važnosti. Na zadnje pa izpopolnjuje novi Učbenik angleškega jezika zelo občutno vrzel v organizaciji našega izseljevanja, ki je še vedno po največ usmerjeno v dežele, kjer je znanje angleškega jezika skoraj neobhodno potrebno. Z izidom tega učbenika je torej ustrezno v največji meri ne le tistim, ki se zanimajo iz ambicije za angleški jezik in za angleško kulturo — in že teh je precejšnje število med nami — marveč tudi prav nujnim praktičnim potrebam našega naroda v trgovskem in izseljeniškem oziru. Največje hvale vredno je dejstvo, da nam je založnica dala s tem učbenikom ne le zelo potrebno, marveč tudi potrebam v polni meri in v vsakem pogledu docela odgovarjajočo knjigo, ki se more enako pohvaliti tako s strokovnega kakor tudi s praktičnega stališča. Zelo priporočna knjiga stane vezana Din 62.— broširana Din 50.— in se dobi v vseh knjigarnah.

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVE

Nekaj splošnih opazk. Kaj hočemo reči? Pridne ste že. Tudi moškim začetnikom veljaj priznanje! Mnogi se pa premalo zavedajo, da je za dober spis treba precej truda. In človek mora ostro soditi svoje delo. Brez usmiljenja prečrtati vsako nepotrebno navlako! Malo, malo, toda tisto dobro! Dozoreti mora. Splošno: Kar je uporabnega, pride ob svojem času.

Rosaja. Došlo. Nekaj bo.

Višavska. »Krizanteme«. Prva polovica se ne zdi dušeslovno resnična. Pravite, da so vam krizanteme »dahnile svojo otožnost v obraz — in mislim so trpkosten dale izraz in dale življenju so žrtev...« Ali ste res prepričana, da so krizanteme vzrok življenjske resnobe? Beseda »izraz« je učena in zatorej brez čustvene vsebine. Učenih besed, skovank in tujk se je treba v pesmih odločno ogibati. Velja vsem! — »Prijeteljstvo«. Zasebnega značaja. Sodi bolj v dnevnik kakor pa v javnost.

Miomirisa. »Kranjsko dekle«. — Zakaj kranjsko in ne slovensko? — O slovenskem dekletu je pa že znana Virkova pesem, ki se že zdavnaj prepeva. Torej je ta vsebina že obdelana. O dekletih sploh je pa Sardenko izdal »Dekliške pesmi«. Potemtakem ne velja, da bi začetnice in za-

četniki obdelovali to polje. Snovi bi se zdaj smel lotiti le pesnik večji, bolj nadarjen kakor Sardenko. Virk je zapel bolj po domače, Sardenko po mnogoletnem šolanju in veliki izobrazbi, ki mu pa ni zamorila čustvovanja. Tako-le se pričinja Vaša:

»Kranjsko dekle je prelestno,
ko v noči po trgu šušlja...«

Ali pozna besedo »prelesten« domač človek, recimo kmet? — Ne glasi se ljudsko. Kdor piše verze, mora paziti na vsako besedo, da je vse v skladu med seboj. »Šušlja« ni lep abeseda v pesmi, nič ne zapoje. Pomen?! — »Spomin na temne dne«. Pesem mora peti in z malo besedami veliko, veliko povedati; marsikaj samo nakazati, da se vzbudi občutje tistemu, ki jo pazno prebere. Vaš poskus sicer hoče biti opis razpoloženja, vendar je pripovedovanje nerodno:

»Mirno trepeče luč...
in stena tam tiho štrli...«

»Štrli« ni pesniško; dalje: »luč trepa-joča«, to je menda »trepetajoča«. Jezik in slovnico in še marsikaj je treba poznati.

Ostalim. — Prihodnjič. — Pozdrav vsem! Brez zamere. Učiti se moramo vse in vsi!

Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša 25 Din, z mesečno prilogo 50 Din, če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le 20 Din; za inozemstvo 32 Din, s prilogo 64 Din. — Izdaja Konzorcij Vigredi (Vida Mašič) v Ljubljani, Ljudski dom. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljudskem domu.

V zimskih dnevih

Vaša hiša posebno potrebuje
dobrega čtiva. Naročite
tako po dopisnici
dnevnik

Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

Najbolje urejena:

Tiskarna
Knjigovoznica
Klišarna
Kameno-, offsettisk
Bakrotisk

Prvovrstna izvršitev
Zmerne cene

**Najmodernejša
grafika
Jugoslavije**

Priporoča se
prvi slovenski zavod
**VZAJEMNA
ZAVAROVALNICA
LJUBLJANA**
Miklošičeva cesta

Podružnice:

CELJE, Palača Ljud. posojilnice
ZAGREB, Starčevićev trg 6
SARAJEVO, Aleksandrova c. 101
SPLIT, Ulica XI. puka 22
BEOGRAD, Poincaréova 2

Celo Vaša najboljša prijateljica Vam tega ne pove

Kadar sedite z Vašo prijateljico in razgovarjate o mnogih stvareh, ki zadevajo Vaše življenje, ste morda večkrat razmišljala tudi o tem, kaj pravzaprav povzročuje njeno veselost in ljubkost. Ako si pogledate njeno toaletno mizico, ta bi Vam to odkrila! CREME DE CHAQUE HEURE je dala njenemu teintu to nežnost in čuva njen mladostni izgled in njeno svežost.

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE vidno polepšava. Ni lepljiva in se radi tega takoj vsrka v kožo. Koža postane zametasta in zaščitenjena je pred solncem in vetrom.

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE